

TIJD BELEVEN OP DE FIETS / **KIJK MET SMAAK NAAR DE WERELD** / NIKS ZWEVERIGS AAN MINDFULNESS / **MET EEN E-READER OP HET STRAND** / 'APOSTEL PAULUS GEEFT ME ZELFVERTROUWEN'

NUMMER 15 / JAARGANG 11 / 30 JUNI 2011

VOXX

VAKANTIEBOEK

Dagelijks geopend van
17.00 tot 22.00 uur

1e Walstraat 18 te Nijmegen
tel. nr. 024-3601181

Hemelse gerechten voor
duivelse prijzen

Bijna alle pizza's en
pasta's voor € 6,95

Vakantie... en tijd voor een leuke én zinnvolle besteding?

Misschien is een van onze zomercursussen
wat voor u.

Van 15 tot 26 augustus:

- Spaans voor beginners
- Engels voor (half)gevorderden*

*voorbereiding op IELTS-examen

Kijk voor meer informatie over deze
of andere trainingen op onze website.

E: info@into.ru.nl T: (024) 361 21 59

Autoverhuur Nijmegen

Autoverhuur Nijmegen

Nieuwe Dukenburgseweg 13, 6534 AD, Nijmegen

Postbus 1130, 6501 BC Nijmegen

Tel. 024-3817161

Radboud **in to** Languages

MAAKT DEEL UIT VAN DE RADBOUD UNIVERSITEIT NIJMEGEN

Uitstekend wonen nabij Universiteit Nijmegen

Beekdal Vianen-Cuijk: 10 treinminuten

Beekdal
VIANEN

www.beekdalvianen.nl - Informatie 0485 - 56 31 77 - info@beekdalvianen.nl

VOX NR. 15 06/2011 INHOUD

P.10 / ONTHAASTEN: CURSUSJE MINDFULNESS /

'Nu loop ik na mijn werk de tuin in met een kopje thee.'

P.14 / REPORTAGE: FIETSEND FILOSOFEREN

'Sla linksaf naar het Zuiden, waar alles anders is.'

P.20 / VERSLAAFD AAN DE SMARTPHONE /

'Ik noem haar Iris.'

P.26 / DE INSPIRATIE: HEINO FALCKE EN APOSTEL PAULUS /

'Soms heb ik, net als Paulus, een boodschap waar niemand op zit te wachten.'

P.30 / LEESCULTUUR /

'Laten we niet doen of vroeger iedereen Proust meenam naar het strand.'

P.34 / SLOW FOOD /

Niet meer dan een kwartiertje extra in de keuken.

EN VERDER / P. 4 / DIT WAS JUNI / P. 6 / OPINIE / P. 8 / NIEUWSFOTO / P. 18 / COLUMN STUDENT / P. 19 / INTERVIEW NIELS VAN BOEKEL / P. 23 / INTERVIEW JOS JOOSTEN / P. 24 / PUZZELS / P. 39 / INTERVIEW SELENA PIEK / P. 42 / CULTUUR / P. 45 / MEDEZEGGENSCHAP ACTUEEL / P. 46 / VOX CAMPUS

GREVBÄCK GENOOT ALWEER. REORGANISATIE, DAT ROOK NAAR ONTSLAG. ONTSLAG WAS IETS FIJNS.
Kort verhaal / P. 40

P.10

P.14

P.26

P.30

P.34

REDACTIO NEEL

DRUK, DRUK, DRUK

'Hoe gaat het?' 'Druk, druk, druk!' Hoe vaak ik die al niet gehoord heb. Ik doe er zelf lustig aan mee, ik geef het eerlijk toe, maar eigenlijk ben ik behoorlijk uitgekeken op die zelfbenoemde drukte. Wie lijdt onder te hard werken, moet de lat maar wat lager leggen. Ik zat laatst verwickeld in een verhitte discussie met zo'n prototype wereldreiziger (die iedereen tegenwoordig wel in z'n vriendenkring heeft). Hij vond na alles wat hij had gezien (ik resu-meer hier een heel lang verhaal) ambitie maar onzinnig. Vrijheid en flexibiliteit maken gelukkig, en niet al dat rusteloze gejaag op die ene topbaan. Uit weerzin tegen zijn gelukzalige backpackgrijns nam ik mij voor zo hard mogelijk te blijven jagen. Gewoon, omdat ik mijn werk heel erg leuk vind en met tien kilo op mijn rug door de modder banjeren niet. Maar ongetwijfeld is het vinden van een balans tussen werk en vrijheid verstandig. Wij van Vox hebben dan ook heel hard gewerkt om voor u een vakantieboek te maken. Ik wens u een fijne zomer, lieve lezer, met veel vrijheid. Kunnen we het straks weer heerlijk druk, druk, druk hebben.

Anne Dohmen,
hoofdredacteur a.i. Vox

Zo veel mensen vroegen aan de Vox-redactie om de spellingtoets opgestuurd te krijgen. Deze toets van 34 vragen over grammatica en spelling stond afgedrukt in Vox 14 en bracht kennelijk velen op het idee de toets ook eens te maken. Sommigen reageerden met herkenning op het in Vox aangetoonde belabberde taalniveau op de campus. 'Sneu, dat zo veel medelanders deze tamelijk eenvoudige toets zo slecht maken (maar ik ben bekend met de misère, hoor)', mailt een betrokkene uit het onderwijs. Anderen plaatsen kanttekeningen bij de toets zelf. Een neerlandicus is van mening dat 'het beste, dat' en 'het beste, wat' allebei goed zijn, al bekent hij dat hier sprake is van een minderheidsstandpunt.

Ook benieuwd naar de toets?

Mail de redactie: redactie@vox.ru.nl.

DIT WAS JUNI

OM HET STOF TE LATEN NEERDWARRELEN NA ALLE DISCUSSIES OVER DE DIGITALE NIEUWSVOORZIENING VAN DE UNIVERSITEIT, PROBEERT DE REDACTIE ZICH TE OEFENEN IN STOÏCISCHS GEDRAG. NU WE IN DE DIGITALE WERELD TEGEN ONZE WIL ACHTER SLOT EN GRENDSEL ZIJN GEZET OP EEN INTERN NIEUWSPLATFORM, HEEFT ZICH FRUSTRATIE OPGEPOT, WAT ONGETWIJFELD MEDE TEN GRONDSLAG LIGT AAN HET THEMA VAN DIT NUMMER. WE ZIJN OP ZOEK NAAR **BEZINNING** EN HOPEN DIE DEZE ZOMER TE VINDEN. EPICETUS, DE GRIEKSE WIJSGEER VAN WIE DEZE MAAND EEN NIEUWE VERTALING IS VERSCHENEN, LEERT ONS TE BERUSTEN IN HET ONVERMIJDELIJKE. LAAT JE GEMOED NIET AFLEIDEN DOOR ALLES WAT ER OM JE HEEN VERANDERT EN

PROBEER TEVREDEN TE ZIJN MET WAT ER GEBEURT. NIET KUNNEN WAT JE WILT, MAAR WILLEN WAT JE KUNT. MOOI, DAT LUCHT OP. TOTDAT JE BESEFT DAT JACQUELINE OP 15 JUNI AFSCHIED HEEFT GENOMEN VAN HAAR VIERJARIGE COLUMNISTSCHAP VOOR VOX OP INTERNET, IETS DAT NOGAL **GERUISLOOS** VOORBIJ IS GEGAAN. JACQUELINE, DIE WE VIER JAAR TERUG ALS KERSVERSE EERSTEJAARS VAN DE INTROMARKT PLUKTEN OM HAAR METEEN TOT WEKELIJKS COLUMNIST VAN VOXLOG TE BOMBARDEREN; DIE OP MAANDAG DE WEEK INLUIDDE VOOR HAAR VELE VOLGERS; DIE NAAR AMSTERDAM EN DUBLIN VERTROK OM GRENZEN TE SLECHTEN EN DIE DAAR WEER NIEUWE PODIA VOND OM HAAR WOORD TE VERKONDIGEN, KORTOM: EEN MENS VAN HET MOTTO 'DURF TE LEVEN'.

NIET ÉÉN REACTIE ONTVING JACQUELINE OP HAAR LAATSTE INTERNETCOLUMN, DIE SINDE DEZE MAAND EEN PLAATS KRIJGT OP EEN SITE DIE OOK HAAR PAST ALS EEN **SLECHTE JAS**. ZE VOELDE ZICH ER NIET MEER THUIS EN WIE HAAR WIL BLIJVEN VOLGEN, WORDT VERWEZEN NAAR HAAR NIEUWE PLEK IN HILVERSUM, WAAR ZE BIJ PRODUCTIEBEDRIJF MEDIA MONKS ONGETWIJFELD VAN ZICH ZAL LATEN HOREN. IK DENK DAT EPICETUS EN JACQUELINE SAMEN EEN LEUK AVONDJE UIT KUNNEN BELEVEN. ER VALT VAN BEIDEN VEEL TE LEREN. LEG JE NEER BIJ DE FEITEN, JAZEKER, MAAR HOUD TOCH VOORAL GELOOF IN JE DROMEN. HET IS JUUST DÍE COMBINATIE DIE DE UNIVERSITEIT TOT IETS BIJZONDERS MAAKT. / PvdB

BOVEN HET MAAIVELD

Wouter Geraedts, derdejaars student informatica

Wouter Geraedts (21) haalde met twee websites het nieuws. Hij lanceerde *Runieuws.nl* als protest op het achter slot en grendel verdwijnen van het interne nieuws van de universiteit en hij gaat zijn roostersite *Ruuster.nl* (ook geboren uit protest) uitbreiden met roosters van negen andere universiteiten. Twee verschillende sites met één gemene deler: ze hebben Geraedts passie dataming – het vergaren van informatie van verschillende websites – als basis. "Websites worden gemaakt voor mensen, maar ik vind het fascinerend dat ook machines websites kunnen begrijpen." En dus maakte Geraedts een programma dat automatisch het interne nieuws van de Radboud Universiteit doorplaatst naar een externe site én software die roosterinformatie beschikbaar stelt. "Aan die roosters kan ik informatie koppelen. Zo kun je straks door op een vak te klikken, direct op een plattegrond zien waar je moet zijn. Ook kun je straks meteen zien welke boeken je nodig hebt en deze direct bestellen bij *Amazon*. Op die manier kan ik ook een deel van de kosten terugverdienen."

GETWEET

Het feit dat **#RUNieuws** achter slot en grendel verdwijnt, laat zien dat de **@RUNijmegen** niets van internet begrepen heeft. **@loekzanders** (Loek Zanders)

WAARVAN AKTE

“Eigen volk eerst’, vinden veel mensen primitief en dom; maar ‘eigen soort eerst’ vinden ze volkomen normaal. Wat is het verschil? Waarom zijn mensen belangrijker dan dieren?”

Hoogleraar Sociale psychologie **Roos Vonk** in een interview in *de Volkskrant* over haar nieuwe boek *Menselijke gebreken voor gevorderden*

RANKING THE NEWS

Meest opvallende en besproken nieuwsberichten van www.ru.nl/nieuws in juni

1. 'MAAK INTRODUCTIE KORTER'

De tien dagen tellende introductie voor eerstejaars van de Radboud Universiteit moet korter. Dat is een wens van bijna de helft van de deelnemers vorig jaar en van meerdere faculteiten. Deze zomer wordt duidelijk of en hoe de introductie van 2012 wordt aangepast. Het schrappen van de eerste zondag is in elk geval niet aan de orde, het weglaten van de laatste dag is wel een optie.

2. HERSENEN MILITAIEREN VERANDEREN DOOR DREIGING

Onderzoek van het Donders Institute toont aan dat hersengebieden die betrokken zijn bij waakzaamheid en het hanteren van emoties, zich na een oorlogsmisatie anders gedragen dan ervoor. De hersenwetenschappers van Donders onderzochten 36 militairen die tussen 2008 en 2010 dienden in Uruzgan. “We kunnen nu voor het eerst concluderen dat de effecten op het brein daadwerkelijk zijn toe te schrijven aan de oorlogservaringen”, vertelt onderzoeker Guido van Wingen.

3. STUDENT MET KIND LEEFT VAN 109 EURO PER MAAND

Het Steunpunt Studerende Moeders bood deze maand een zwartboek aan de Tweede Kamer aan over studerende moeders. In het zwartboek staan voorbeelden van problemen waar studerende moeders tegenaan lopen, zoals studieachterstand, angst voor schulden, fulltime stages en een laag inkomen. Na aftrek van vaste lasten houden studerende moeders per maand zo'n 109 euro over. De Nijmeegse student en moeder Marleen Gilissen zou graag zien dat er net zo veel rekening wordt gehouden met studerende moeders als met topsporters.

4. TELFOUT VAN BEROEMDE STATISTICUS RECHTGEZET

Nijmeegse wetenschappers ontdekten een fout in een van de meest geciteerde artikelen uit de sociale wetenschappen: dat van de Amerikaanse statisticus William S. Robinson uit 1950. Robinson heeft in zijn berekeningen anderhalf miljoen mensen over het hoofd gezien, zo blijkt uit de herberekeningen van Manfred te Grotenhuis en Rob Eisinga.

5. HAN FORTMANN CENTRUM VERLAAT CAMPUS

Het Han Fortmann Centrum moet noodgedwongen zijn onderkomen in het statige Oud Heijendael verlaten. De verhuurder van het gebouw vindt het centrum niet rendabel. HFC-bestuurder en hoogleraar Anne Speckens was liever in Oud Heijendael gebleven. “Maar we hebben ons er nu bij neergelegd.”

FRISSE BLIK

Externe experts geven een frisse blik op actuele kwesties op de Radboud Universiteit.

Betalen voor schrijftrainingen

Studenten moeten zelf betalen als ze voor scripties en andere schrijfp opdrachten begeleid willen worden door het Academisch Schrijfcentrum Nijmegen ASN. Dit bezuinigingsvoorstel van het college van bestuur (tot nu toe is het ASN gratis), is tegen het zere been van de studenten. Werp geen drempel op voor studenten die moeite hebben met schrijven, want dan is er nog meer risico op studieoverstapting, is de redenering van de studentenfractie in de medezeggenschap. Het Centrum voor Studie en Loopbaan (CLS) van de VU verzorgt al jaren schrijftrainingen voor studenten, met bijvoorbeeld vijf keer per jaar ‘scriptiegroepen’ voor maximaal veertien studenten, naast vijf jaarlijkse werkgroepsessies ‘wetenschappelijk

schrijven’. Jaarlijks worden ongeveer tweehonderd studenten bediend. Dit is een andere opzet dan bij het ASN, waar studenten individuele coaching krijgen. Ook anders in Amsterdam: studenten moeten er voor de begeleiding betalen, denk aan 70 euro voor vier bijeenkomsten van drie uur en 30 euro voor een workshop van een halve dag. Is dit inderdaad een extra drempel, zoals de studenten in Nijmegen vrezen? Marijke van Dijk, verantwoordelijk voor de schrijfcursussen bij het CLS, denkt van niet. “Het verhoogt de motivatie. Ik heb het idee dat studenten een training waarvoor ze moeten betalen, serieuzer nemen. We zeggen altijd tegen studenten: zó goedkoop wordt het nooit meer.” Het Nijmeegse college van bestuur redeneert dat de stormloop op het ASN (dit jaar 2.200 gesprekken) ook te maken kan hebben met de hiaten in de curricula. “Als van bepaalde studies studenten structureel van het ASN gebruikmaken, moeten ze daar wat aan de schrijfproblemen doen”, aldus collegevoorzitter De Wijkerslooth. Een zinvolle route, beaamt Van Dijk. “Wij maken ook trainingen op maat voor faculteiten. De studenten die meer willen of nodig hebben, moet ook via hun curricula geholpen worden.”

OPINIE

**OOK EEN OPINIE? STUUR 'M
NAAR REDACTIE@VOX.RU.NL.**

DE REDACTIE HEEFT HET RECHT DE BRIEF IN DE KORTEN.

PUNTEN CADEAU, MAG DAT?

**BIJ ENKELE BEDRIJFSKUNDE-
VAKKEN KRIJG JE BONUS-
PUNTEN VOOR DEELNAME
AAN EEN EXPERIMENT. MAAR
PAST DAT WEL BIJ EEN
UNIVERSITEIT? DAT VRAAGT
BEDRIJFSKUNDESTUDENT
LOEK ZANDERS ZICH AF.**

Het is misschien vreemd om als student te klagen over gratis punten, maar er moet me toch iets van het hart. Bij de bedrijfskunde vakken Accounting en, in mijn geval, Marketing krijg je bonuspunten voor deelname aan een experiment. Studenten worden uitgenodigd om een toets te maken en een vragenlijst in te vullen, en krijgen in ruil enkele tienden van een punt bovenop hun gewogen eindcijfer cadeau. In het geval van Marketing is aanwezig zijn en het experiment naar willekeur invullen voor de eerste tienden al genoeg. Bij het succesvol behalen van de proef-toets volgt zelfs een verdubbeling van het aantal bonuspuntjes. Bij het eerstejaarsvak Accounting is deelname aan het experiment voldoende om, ongeacht je antwoorden, 0.2 punt aan je eindcijfer toe te kunnen voegen. Kennis is dus geen vereiste, aanwezigheid wel. Hoewel het gelukkig niet om een diploma gaat, dat bij sommige andere onderwijsinstellingen voor een kleine moeite wordt verstrekt, kan het bij Accounting net het verschil kan maken tussen een vol- of onvoldoende. Begrijp me niet verkeerd, samen met vele andere studenten kan ik dit extraatje goed gebruiken. Maar een docent of professor van een universitaire vak van een universitaire opleiding die bonuspunten cadeau geeft voor een kleine moeite als het meewerken aan een onderzoek? Nee. Het gaat uiteindelijk wel om een vak dat onderdeel is van je hopelijk zuur verdiende diploma. Waardelose

diploma's zijn er tegenwoordig al genoeg.

Loek Zanders, tweedejaars student bedrijfskunde

'SCHRIJFCENTRUM HEEFT WAARDE BEWEZEN'

**DE FINANCIERING VAN HET
ACADEMISCH SCHRIJF-
CENTRUM WORDT NIET
VERLENGD. TERWIJL DEZE
'KWEKVIJVER VOOR KENNIS'
ZO BELANGRIJK IS. DAT ZEGT
ASN-COÖRDINATOR JOY DE
JONG.**

Het college van bestuur heeft besloten de tijdelijke financiering van het Academisch Schrijfcentrum (ASN) per 2013 niet meer te verlengen. Dit betekent wat ons betreft natuurlijk niet het einde van ASN. Immers, het schrijfcentrum heeft zijn waarde inmiddels bewezen. De feiten spreken voor zich. Het is drukker dan ooit op het ASN. In de eerste 23 weken van 2011 zijn er bijna 1000 gesprekken gevoerd. Dat is 17 procent meer dan vorig jaar. Als deze trend doorzet, halen we dit jaar 2200 gesprekken. De behoefte aan schrijfbegeleiding stijgt dit jaar dus aanzienlijk.

Enkele cijfers: 96 procent van de studenten vindt de feedback duidelijk; 92 procent vindt de inbreng van de tutor nuttig; bij 88 procent is de motivatie vooruitgegaan; 100 procent kon na de sessies zelf verder werken en bij 78 procent zijn de teksten beter geworden. Het kan niet genoeg benadrukt worden dat het op het ASN gaat om academische schrijfvaardigheid: gesprekken gaan vaak over de structuur van het onderzoek en over de structuur van de tekst. Daarnaast komen typisch academische problemen aan de orde als 'hoe verwerk je al die literatuur in de tekst?' en 'wat hoort er in een theoretisch kader?'. Dat ondersteuning hierbij geen overbodige luxe is, blijkt uit het feit dat dit ook

op het niveau van promovendi en gepromoveerden de struikelblokken zijn. Academisch schrijven is niet eenvoudig.

In het schrijfcentrum is de expertise op het gebied van academisch schrijven gebundeld. Er komen zoveel studentschrijvers van verschillende opleidingen en met verschillende opdrachten dat er inzicht ontstaat over een grote diversiteit aan academische schrijfoptvattingen en -conventies. Ook ontstaat er een goed beeld van wat academische schrijvers moeilijk vinden en van strategieën en hulpmiddelen waarmee problemen overwonnen kunnen worden. Een schrijfcentrum is daardoor niet alleen een dienstverlener, maar ook een kweekvijver voor kennis. *Joy de Jong, coördinator ASN, mede namens de ASN-stuurgroep*

GEEN KORTING OP INHOUD

**ALS DE INTRODUCTIE INGE-
KORT WORDT, MAG DAT VAN
DERK CHRISTIAANS EN IRIS
VAN DIEST VAN HET BOS NIET
TEN KOSTE GAAN VAN DE
INHOUD.**

Het inkorten van de Open Introductieperiode van de Radboud Universiteit is al jaren lang een discussiepunt. Ook dit jaar speelde de Dienst Studentenzaken met het idee om de zondag van de introductie te schrappen. Het Bestuurlijk Overleg Studentenverenigingen (B.O.S.) is hier niet per definitie een tegenstander van, mits het tijdig gemeld wordt. Daarnaast is het een vereiste dat een mogelijke inkorting van de periode niet ten koste mag gaan van de inhoud van de Open Introductie. Deze periode is namelijk dé uitgelezen mogelijkheid om alle aspecten van het studentenleven in Nijmegen te ontdekken, dus niet alleen de universiteit en de stad, maar ook de gezelligheidsverenigingen. Die zijn een essentieel onderdeel van de studentenstad

**'GRATIS
BONUSPUNTEN
PASSEN NIET
BIJ EEN
UNIVERSITEIT'**

STUDIO LAKMOES

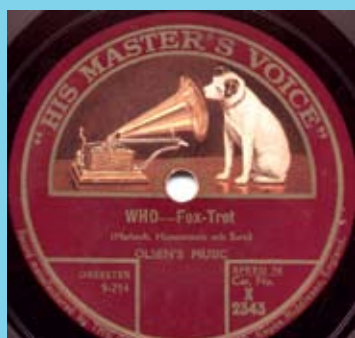
Nijmegen. De vraag is hoeveel ruimte hiervoor blijft bestaan wanneer de introductietijd wordt ingekort. Inkorting mag niet ten koste gaan van de ruimte die de verenigingen in het raamprogramma wordt geboden om zichzelf te presenteren aan de introductielopers.

De vraag resteert dan natuurlijk waar wel in geschrappt zou mogen worden. Voordat het tot inkorting mag komen, zal het college van bestuur dus met een goed voorstel moeten komen. Ook is het van belang dat dit tijdig wordt gecommuniceerd en besproken met de organisatoren van de introductie en met alle organiserende partijen in Nijmegen.

Namens het Bestuurlijk Overleg Studentenverenigingen, Derk Christiaans (Politiek Commissaris) en Iris van Diest (Commissaris Open Intro)

LUCHTIGE OPINIES, HARDE FEITEN

MET WEINIG KENNIS VAN ZAKEN ONTWIKKELINGEN VERDACHT MAKEN, DRAAGT NIET BIJ AAN EEN OPLOSSING. **JOHAN VAN DE WOESTIJNE, HOOFD COMMUNICATIE, REAGEERT OP EEN OPINIE VAN JIM JANSSEN OVER HET BELANG VAN VOX EN VOXLOG.**

In Vox 14 mag de hoofdredacteur van *Folia* bijna een pagina lang het belang van *Vox* en *Voxlog* voor de academische gemeenschap van de Radboud Universiteit uitleggen. Want we zouden eens niet begrijpen

pen wat er zich allemaal aan onze universiteit afspeelt. Nog niet zo lang geleden, schrijft hij, mocht hij als voorzitter van de kring van hoofdredacteurs van hoger onderwijsbladen aan *Vox* en *Voxlog* prijzen uitreiken vanwege bewezen kwaliteit en vernieuwingsdrang. *Voxlog* liep zelfs 'qua 2.0-activiteiten mijlenver voor op andere hoger onderwijsbladen'. Maar inmiddels is de situatie 'ernstig veranderd', hetgeen de hoofdredacteur van *Folia* 'grote zorgen baart'. En wat constateert hij dan? Dat de journalistieke onafhankelijkheid aan onze universiteit 'vakkundig is ingeperkt'. Als sluitstuk van die operatie ziet hij dat de redacteurs van *Vox* 'aan de slag moesten bij voorlichting en communicatie'. Vervolgens verhaalt hij over zijn eigen praktijk: 'In Amsterdam brengen we het nieuws en de achtergrond op een journalistieke manier' en 'hebben topwetenschappers (...) zich verbonden aan het blad'. Constant is er de impliciete suggestie dat *Vox* niet meer onafhankelijk zou zijn, dat het nieuws en achtergronden niet op een journalistieke manier gebracht zouden worden en dat wetenschappers het blad zouden mijden. Het stuk is een aaneenschakeling van suggesties voorbijgaand aan simpele feiten.

Niet zozeer voor hem, maar vooral voor onze eigen academische gemeenschap wil ik graag die feiten in perspectief zetten. Al sinds 2002 maakt de redactie van het onafhankelijke blad *Vox* deel uit van de eenheid Communicatie. *Voxlog* verscheen vanaf de start onder eindverantwoordelijkheid van het hoofd Communicatie. Deel uitmaken van de eenheid communicatie is dus geen belemmering geweest om op landelijk niveau de concurrentie, inclusief *Folia*, te kunnen verslaan. Ik ben de eerste die een stap opzij zet om daarvoor vooral op de kwaliteiten en inzet van de redactie te wijzen. Maar toch, het met weinig kennis van zaken ontwikkelingen verdacht maken draagt niet bij aan welke oplossing dan ook. Ook een opinie moet op zijn minst op een minimum aan feiten zijn gebaseerd. Zelfs die van de hoofdredacteur van *Folia*. Maar voor plaatsing van die opinie draagt de redactie verantwoordelijkheid. En juist een onafhankelijke redactie zou moeten hechten aan de feiten. Dat is precies het onderscheid tussen een onafhankelijk blad en *his masters voice*.

Johan van de Woestijne, hoofd Communicatie

COLOFON

Vox is het maandelijks onafhankelijk magazine van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Redactie-adres: Comeniuslaan 6.
 Postbus 9102, 6500 HC Nijmegen.
 Tel: 024-3612112.
 Fax: 024-3612874.
 E-mail: redactie@vox.ru.nl.
 www.ru.nl/nieuws

Redactie: Anne Dohmen (hoofdredacteur a.i.), Carin Bökkerink (Vox Campus), Paul van den Broek, Tefke van Dijk, Tim de Hullu, Helene Seevinck (eindredacteur), Martine Zuidweg

Beeldredactie: Dick van Aalst, José Koot

Medewerkers: Lydia van Aert, Erik Arends, Anouk Broersma, Bregje Cobussen, Jacqueline van Dongen, Diane Essenburg, Roel van der Heijden, Sjoerd Huismans, Caressa Janssen, Mathieu Janssen, Anne Lozeman, Maurice van Mill, Pieter Nabbe, Timo Pisart, Freek Turlings, Ruud Vos, Ron Welters

Columnisten: Lieke von Berg, PH-neutraal

Fotografie: Bert Beelen, Duncan de Fey, Erik van 't Hullenaar, Joris Ruijgewaard, Gerard Verschooten

Illustraties: Mertlijn Draisma, Miesjel van Gerwen, Ton Meijer (graphics), Merel Poiesz, Roel Venderbosch, Ruud Vos, Studio Lakmoes

Vormgeving en opmaak: Nies en Partners bno, Nijmegen

Advertenties: Bureau van Vliet 023-5714745, zandvoort@bureauvanvliet.com. Redactie Vox 024-3612112, advertentie@vox.ru.nl.

Abonnementen: Personeelsleden, studenten: €25,- o.v.v. student- of personeelsnummer. Overigen: €35,- over te maken op ING-Bank 1363505 t.n.v. Stg. KU Radboud Universiteit, Postbus 9102, 6500 HC Nijmegen

Adreswijzigingen: Abonnementenadministratie Vox, Postbus 9102, 6500 HC Nijmegen, tel: 024 - 3615984

Druk: Van Eck en Oosterink

Vox Campus
 Mededelingen of berichten voor Vox Campus kunt u sturen naar: voxcampus@vox.ru.nl

De volgende Vox verschijnt tijdens de introductieweek.

ONTHAAST!

STUDIEBOEKEN LEZEN, POWERPOINTS ACTUALISEREN, TENTAMENS VOORBEREIDEN, BEGELEIDINGSGESPREKKEN VOEREN, BEZUINIGINGSPANNEN SCHRIJVEN (OF VERWERKEN), REVIEWS VERZORGEN, SCRIPTIES NAKIJKEN, SOCIAAL LEVEN ONDERHOUDEN, (SOCIALE) MEDIA VOLGEN, CONGRES PAPERS INDIENEN, VERGADEREN, SUBSIDIEAANVRAGEN SCHRIJVEN, PUBLICEREN, EEN ZOVEELSTE REORGANISATIE ONDERGAAN: ONGETWIJFELD BLIKT OOK U TERUG OP EEN JACHTIG COLLEGEJAAR. HET **VOX VAKANTIEBOEK** BIEDT UITKOMST. GEEFT U ZICH OVER AAN PAGINA'S VOL ONTHAASTTRUCS, RELAXTIPS, LEKKERE LEESVERHALEN EN NATUURLIJK DE ONVERMIJDELIJKE PUZZELS. OOK VOOR WIE WEINIG TIJD HEEFT.

Foto: Duncan de Fey

CURSUSJE ONTHAASTEN

Tekst: Bregje Cobussen / Foto: Duncan de Fey

"Anderhalf jaar geleden was er nogal wat onrust in mijn leven", vertelt Claudie Klanderman, bedrijfsmaatschappelijk medewerker aan de Radboud Universiteit.

"Daardoor voelde ik me soms erg gehaast. Ik móést maar van alles. Steeds weer rennen. Van een drukke baan naar sociale verplichtingen. Zelfs als ik op de bank lag, was ik bezig: met tv, een boek of mail. Het hield niet op en dat had ik wel nodig. Ik moest pas op de plaats maken. Even stil staan, maar dat lukte niet."

Klanderman ging mediteren. "Even onthaasten, dacht ik. Maar dat was bepaald geen succes. Stil zitten en je hoofd leegmaken, daar had ik geen geduld voor. Ik raakte alleen maar geïrriteerd." In haar onverminderde zoektocht naar onthaasting stuitte ze op mindfulness, een cursus die wordt gegeven in het Han Fortmann Centrum. Klanderman: "Elke week een les, dat leek me wel wat. En je moet er een paar honderd euro voor betalen: behoorlijk aan de prijs, maar dan gá je ook." Klanderman schreef zich in voor de cursus van acht weken, speciaal voor personeel en studenten van ziekenhuis en universiteit.

"Mindfulness is een manier van waarnemen waarbij je niet oordeelt en niet direct overgaat tot actie", doceert Ted van Rijt, directeur van het Han Fortmann Centrum. Het centrum huist nog even – na de zomer moet het verhuizen – in het statige Oud Heijendael, verstopt in het groen achter de Studentenkerk. Daar volgen per jaar zo'n duizend deelnemers, onder wie personeelsleden en studenten, de meditatieve mindfulnesscursussen. Daarnaast wordt er onderzoek verricht naar de effecten van mindfulness. Het is stil in de grote, sober ingerichte ruimtes van het centrum. "Dit klimaat nodigt uit tot stilstaan", licht Van Rijt toe. En dat is precies de basis van mindfulness. Eens goed kijken naar wat er op je afkomt, zonder daar direct naar te handelen. "Het leven actief toelaten."

Mindfulness is voor iedereen

De principes die ten grondslag liggen aan mindfulness komen uit het boeddhisme, waardoor ze nooit erg toegankelijk waren voor mensen die daar niets mee hebben. Je hoeft echter geen boeddhist, of überhaupt gelovige te wezen om iets aan mindfulness te hebben, vond grondlegger Jon Kabat-Zinn, een Amerikaanse emeritus hoogleraar aan de University of Massachusetts Medical School en de oprichter van de Stress Reduction Clinic.

Hoogleraar Psychiatrie Anne Speckens onderzoekt de effecten van mindfulness. Speckens: "Kabat-Zinn heeft mindfulness ontdaan van de religieuze context en het tot een handzame cursus gemaakt. Daarmee werd het veel toegankelijker en konden bovendien de

GOUDEN TIP

Ted van Rijt: "Een tip van de Dalai Lama: ga één keer per jaar naar een plek waar je nooit eerder bent geweest. Een plek waar je de taal noch de gebruiken kent. Daar kún je niet blind varen op de automatische piloot. Je leeft dan automatisch in het moment. Dat gevoel proberen we in de cursus mindfulness op te roepen."

Leven in het moment leer je in het Han Fortmann Centrum. Geen betere manier om te onthaasten dan mindfulness, ontdekte medewerker Claudie Klanderman. Geflankeerd door twee deskundigen legt ze uit waarom iedereen, óók de scepticus, baat heeft bij een cursus mindfulness. "Er is helemaal niks zweverigs aan."

effecten worden onderzocht. Er is onderzoek gedaan naar de resultaten bij mensen met chronische ziektes, bij mensen met kanker, bij mensen met angststoornissen en bij professionals in de gezondheidszorg, maar het meeste onderzoek is gedaan bij mensen met terugkerende depressies. Daar zijn wij in Nijmegen in 2005 ook mee begonnen. ”

Maar mindfulness is zeker niet alleen voor mensen die ziek zijn of die psychische klachten hebben, benadrukt Van Rijt. “Iedereen kan er wat aan hebben. In de cursus leer je waarnemen. Opmerkzaam zijn. Bij mindfulness gaat het erom dat je op het spoor komt wat er speelt in je lijf en in je hoofd. Want hoe beter je dat weet, hoe beter je ermee om kunt gaan.” Makkelijker gezegd dan gedaan en dat weet Van Rijt ook. “De meeste mensen zeggen: ‘Als ik in die cursus opmerkzaam ga zitten zijn, wat verandert dat dan?’ Verandering vindt plaats als er bewustzijn is. Zo simpel is het. Mensen doen alles op de automatische piloot. Zonder opmerkzaamheid gaat alles volgens ingesleten patronen. Als je je bewust wordt van die patronen, dan kun je ze doorbreken. Hoe je dat doet, leer je in de mindfulnesscursus. Daarvoor doen we elke les oefeningen. Een bodyscan bijvoorbeeld, waarbij je waarneemt wat er in je lijf en in je hoofd gebeurt. Daar is niks zweverigs aan, dat is gewoon een kwestie van observeren. We doen ook bewegingsoefeningen en een zit- en loopmeditatie.”

Klanderman bevestigt: “Ik was altijd wat sceptisch over mediteren, maar in zo’n cursusgroep is het makkelijker. Als een hele troep mensen rustig zit te wezen, dan ga je daarin mee. Je wordt meegezogen in een rustige energie. Zoals je tijdens een popconcert wordt meegezogen in de energie van een concertzaal.” Klanderman leerde ook dat mediteren niet betekent dat je hoofd leeg moet zijn. “Gedachten komen en gaan, dat houd je niet tegen. Wij zijn geen monniken in een klooster, die jarenlang op meditatietechnieken hebben geoefend en die in staat zijn om niets te denken. Ik leerde technieken om me te concentreren op mijn ademhaling en mijn lijf. Dat helpt ook om je gedachten tot rust te brengen. Want ik kan soms wel eens

MINDFULNESS? OOK VOOR JOU!

Anne Speckens: “Je gaat je niet per se beter voelen door mindfulness. Integendeel. Je leert je open te stellen voor wat je voelt. Ook voor dingen die je misschien liever niet voelt, bijvoorbeeld pijn, verdriet of vermoeidheid. Accepteren dat die gevoelens er ook zijn, maakt je op de lange termijn evenwichtiger dan wanneer je altijd maar probeert je goed te voelen. Zo zit het leven nu eenmaal niet in elkaar. Streef niet naar wat er niet is en leer de tijd en rust te nemen om te beseffen wat er wél is. En hoe waardevol dat is.”

piekeren. Je weet wel, dat je gedachten maar in een kringetje rond blijven gaan. En ik leerde dat gedachten maar gedachten zijn. Dat als je iets denkt dat nog geen waarheid is. Een open deur? Natuurlijk. Dat kan iedereen bedenken. Maar doe dat maar eens.”

Directeur Van Rijt: “We weten meestal wel hoe het moet, maar we zijn vaak zo geconditioneerd dat we er niet naar leven. Denk eens aan toen je kind was, hoe je volmaakt gelukkig en zorgeloos kon leven in het moment. Dat kunnen wij niet meer: we leven in een onverwerkt verleden of in de onzekerheid van de toekomst, maar we moeten kijken naar het nú.”

Learn how to surf

Leven in het moment, dus. Het klinkt wat ongrijpbaar, maar inmiddels zijn er tal van wetenschappelijke studies die aantonen dat mindfulness werkt. Speckens: “We hebben het effect van mindfulness op mensen met terugkerende depressies onderzocht. Wat bleek? Na een cursus mindfulness verminderde het piekeren bij die groep en dat zorgde voor een afname van het aantal depressies. Deze mensen leerden in de cursus om hun aandacht te richten op het nu en om andere gedachten los te laten. Dat werkte.” En dat is niet alles. Speckens: “Mensen met terugkerende depressies hebben snel last van negatieve gedachten wanneer er een verandering optreedt in hun emoties. Door de cursus leren ze accepteren wat er op ze af komt en hoe ze zich daarbij voelen. Jon Kabat-Zinn zei eens: ‘You can’t avoid the waves, but you can learn how to surf.’ Het leven komt met ups en downs. Dat kun je niet veranderen, maar je kunt wel veranderen hoe je daarmee omgaat.”

Inmiddels wordt er vervolgonderzoek gedaan naar het effect van mindfulness op mensen met terugkerende depressies. Speckens: “We vergelijken het effect van de cursus met het effect van antidepressiva. Het werkt even goed. Nu onderzoeken we of een combinatie van die twee beter werkt dan alleen de cursus of dat je na de cursus eigenlijk net zo goed kunt stoppen met de antidepressiva. Ik vermoed dat dit voor veel mensen zal gelden, maar dat de meest instabiele mensen er

‘MENSEN DOEN ALLES OP DE AUTOMATISCHE PILOOT. ZONDER OPMERKZAAMHEID GAAT ALLES VOLGENS INGESLETEN PATRONEN’

'IK WAS OP ZOEK NAAR PRAKTISCHE HANDVATTEN OM MET STRESS EN DRUKTE OM TE GAAN. EN DIE HEB IK GEKREGEN'

baat bij hebben om allebei te doen. Daarnaast onderzoeken we of mensen die niet willen stoppen met pillen er iets aan hebben om daarnaast óók de cursus mindfulness te doen."

Het effect van mindfulness is zelfs zichtbaar in de hersenen. Speckens: "De hersengebieden waarin zintuiglijke waarnemingen verwerkt worden, verfijnen zich. Dat zien we vooral bij mensen die flink wat ervaring hebben met mediteren. We zien ook dat de concentratie en de aandacht verbeteren." Mensen hebben daardoor meer oog voor wat er om hen heen gebeurt. Ze gebruiken hun aandacht efficiënter. Na de korte cursus van acht weken zien de onderzoekers een afname van de activiteit in de amygdala, een amandelvormige kern van neuronen in de hersenen. Dat is het gebied dat actief is bij angst. Bovendien normaliseert de verwerking van emotionele stimuli.

Praktische handvatten

Op dit moment werkt Speckens onder meer aan een onderzoek naar het effect van mindfulness bij coassistenten. Speckens: "We zijn pas net begonnen, maar we krijgen nu de eerste kwalitatieve reacties van de co's. Ze merken dat ze na het volgen van de cursus beter met lastige situaties om kunnen gaan. Ze zijn zich bewuster van hun grenzen en geven die duidelijker aan. En ze gaan beter met emoties om. Ze praten meer met elkaar en met begeleiders als iets moeilijk of verdrietig voor ze is. De cursus werkt ook door in hun privéleven. Ze nemen meer rust en meer tijd om leuke dingen te doen buiten hun werk. Ze zorgen beter voor zichzelf." In de cursus voor medewerkers zijn het vaak iets oudere mensen die meedoen. Zij ondervinden dat het leven niet altijd loopt zoals je wilt. Iedereen wil een partner, kinderen, een carrière, een huis en gezond en gelukkig zijn. Speckens: "Daarmee zetten we onszelf enorm vast. Als het niet lukt, is dat moeilijk te accepteren."

Een volgend onderzoek staat al weer op stapel. Speckens ontving onlangs een grote subsidie van de KWF Kankerbestrijding. "Daarmee gaan we onderzoeken wat mindfulness kan doen voor longkankerpatiënten en hun partners. Helpt het bij het verwerken van de diagnose, bij het behouden van kwaliteit van

leven en helpt het bij de rouwverwerking van de partner na het overlijden van een patiënt?"

Geen hallelujamoment

Klanderman gelooft niet dat ze enorm veranderd is na de cursus. Ze mediteert niet elke dag en neemt de wereld om haar heen niet ineens heel objectief waar. Klanderman: "Ik was op zoek naar praktische handvatten om met stress en drukte om te gaan. En die heb ik gekregen. Wat dat betreft is mindfulness een ontzettend praktische cursus. Heel erg gericht op de opgejaagde, westerse maatschappij. Als ik me nu gespannen voel, dan pas ik de ademtechnieken toe die ik geleerd heb. Daar word ik rustig van." Zo praktisch is het dus. De mindfulness brengt haar terug in het nu. "Het gaat over accepteren wat je overkomt in plaats van je daartegen te verzetten. Daardoor worden de problemen die op je pad komen beter hanteerbaar. Voor mij werkt dat inderdaad zo. Het is echt niet zo dat als mijn partner één dezer dagen onze relatie verbreekt, ik me daar makkelijk bij neer kan leggen. Maar als je niet hoeft te vechten tegen verdriet, maar het accepteert, dan kun je daar wel beter mee omgaan. Dan is het niet zo groot en niet zo eng."

Dankzij de cursus voelt Klanderman zich prettiger. "Dit klinkt vast heel zweverig, maar ik weet geen betere manier om het te zeggen: ik ben er zachter van geworden. Voorheen voelde het wel eens alsof ik een achtbaan zat: van gezin naar werk, naar familie en vrienden en dan tussendoor emoties en grillen. Nu word ik wat minder meegezogen in de energie van de dag. Ik sta stabiel in het leven en dat geeft rust. Dit klinkt vast weer heel suf, maar als ik nu 's avonds thuiskom, pieker ik niet over wat ik allemaal nog moet doen of wat ik gedurende de dag anders of beter had kunnen doen. Nu heb ik de rust om even in de tuin te gaan zitten met een kop thee en te genieten van de jonge vogeltjes in de heg. Toch wel mooi, hoor." Klanderman haalt haar schouders op. "De resultaten zijn niet heel groots, maar ze zijn er. Je moet niet rekenen op een hallelujamoment, maar de cursus mindfulness helpt wel om rust te vinden en om wat meer van het moment te genieten." ★

www.fortmanncentrum.nl

FIETS TIJD

Fietsfilosoof Ron Welters trekt per fiets de wereld in. Een betere manier om tijd te beleven, bestaat niet. Vox volgde hem in het spoor van zijn achterwiel op een toertocht naar België.

Tekst: Ron Welters / Foto: Erik van 't Hullenaar

Eddy's teken

Hij dendert met een rotvaart de Eyserbosweg naar beneden. Bij ons huis, zo'n 200 meter voor de haakse bocht naar rechts, haalt hij nog ruim tachtig per uur. Het gat met het peloton is groot genoeg voor ploegleider Briek Schotte om op de rem te trappen. Hij heeft gezien dat ik met mijn pa de auto sta te wassen en vraagt om de bidons van de ook na Lance Armstrong nog onverkort grootste wielrenner bij te vullen.

Ik fantaseer nog geregeld over die zonnige zondag in april anno 1975. Hoe zou het zijn afgelopen als ik Eddy Merckx' bidons niet had gevuld met het heilzame kalkrijke water uit de bronnen van het belendende waterwingebied het Roodborn, gelegen in het mooie beekdal van de Eyserbeek dat uit onze kraan stroomde? Zou hij dan tijdens de finale zijn ingestort, de Amstel Gold Race niet hebben gewonnen en dus een palmares van 524 en geen 525 gewonnen wedstrijden hebben gehad?

Weg uit Eys

Eddy Merckx, de man die altijd aanviel en meestal won, 'de kannibaal'. De Übermensch met het glimmende zwarte haar en de lange, gespierde benen. De ultieme wielrenner, de man met de ideale geest in het perfecte lichaam, die zo vaak solo aan de meet kwam.

Hij gaf me die dag een teken. Alsof hij wilde zeggen: ga hier weg, jongen, verlaat deze biotoop. Fiets niet bergaf, het veilige dorp in, maar omhoog, richting het dunbevolkte kalkplateau, met zijn smalle kronkelweggetjes. Sla dan linksaf naar het zuiden, waar alles anders is.

Zoals de psychiater en filosoof Jan Hendrik van den Berg in *De Reflex* schrijft (1973): 'Verlaat dit pad, tijdgenoot. Het kan nog. Kies een ander pad. Het is niet te laat. Kies het pad, dat te smal is voor een spinale massa. Alleen moet men gaan, getweeën, gedrieën. Slechts in een kleine groep, of in eenzaamheid is leven te vinden. (...) Wie het leven zoekt gaat alleen. Hij verlaat de brede weg, die naar het verderf voert, en kiest het smalle, ongeplaveide pad, dat bij elke stap aandacht vraagt.'

TRAP VANAF JE WOONPLAATS EEN EIND DE WERELD IN. EN WEER TERUG. ALS JE NA VALLLEN EN OPSTAAN EEN SOEPELE COUPE DE PÉDALE HEBT LATEN INSLIJTEN, KUN JE DE WERELD IN STEEDS GROTER WORDENDE CONCENTRISCHE CIRKELS BESNUFFELEN. ZO IS HET MIJ OOIIT VERGAAN. EN ZO VERGAAT HET ME NOG STEEDS.

'Cycling is like church. Many attend, but few understand.' (Jim Burlant)

Stil plaveisel

Van den Bergs *De Reflex* is een kritiek op het automatische in ons gedrag. Zoals de kniepeesreflex, die zich zonder tussenkomst der hersenpan voltrekt. In de tijd dat Eddy mijn ouderlijk huis voorbijflitste, moet de kiem zijn gelegd voor een observerende inborst. Participatie, meedoen, het opgaan in een groep, ik heb me er altijd voor proberen te hoeden.

Voor wat betreft het massale reflexmatige gemotoriseerde voortbewegen heeft Van den Berg gelijk. Dat is stompzinnig, verfoeilijk en leidt tot verkeersinfarcten. Maar hij begrijpt de fiets en het fietsende subject niet. Bij een foto van een pelotonnetje wielrenners in een typisch, winderig Hollands polderlandschap met wuivend riet noteert hij: 'De reflex ziet boom noch kruid, kent geen natuur; de reflex heeft geen land, geen vaderland.'

Quod non. Juist het geplaveide pad en de geautomatiseerde fietsbeweging maken het mogelijk pedalerend, zonder storend gebrom, te denken. Geen reflectie zonder reflex.

Wie zijn reikwijdte wil vergroten, verliest gaandeweg zijn thuisland uit het oog, en zal dus een kaart ter hand moeten nemen. Liefst een Michelin Kaart, daar kun je als fietser je hart aan ophalen: gradiënten, hoogtemeters, afstanden, aanduidingen van meer en minder drukke wegen. Visuele voorpret, puzzelen, in onbruik geraakt door oprukkend gps-geweld.

Op weg

In 1979 kreeg ik mijn eerste racefiets, een lila Motobécane van 599 gulden. Voor de helft door mijn ouders gefinancierd, de andere helft zelf bijeen geschraapt. Eddy Merckx had zijn koersfiets inmiddels aan de wilgen gehangen. Een jaar later deed de Eddyloze Tour de France echter de Ardennen aan. Met op 30 juni een heuse tijdrit op het circuit van Spa-Francorchamps, dat volgens mijn vader, fervent automobilist, vlak achter Luik lag.

Op het moment dat ik samen met vriend Joos het Eysen beekdal uitfietste, brak mijn ketting. Rechtsomkeert. Gelukkig mocht ik de damesfiets met drie versnellingen van buurvrouw Bindels lenen. In koersbroek en op gym schoenen op een te klein en te feminien fietsje met een te grove kaart richting circuit. Dat uiteindelijk toch zo'n dikke dertig kilometer bezuiden Luik bleek te liggen.

Ik herinner me de renners die we een voor een zagen klimmen in de Ardense heuvels nog als de dag van gisteren: de soevereine Bernard Hinault en Joop Zoetemelk als goede tweede. Geen mooiere wielrenners dan lijdende tijdrijders en eenzaam vechtende klimmers.

Dertig jaar later weet ik wat me te wachten staat en ga ongeveer dezelfde route afleggen. Het materiaal is prima. Dat geeft me de gemoedsrust om de tijd van toen onbekommerd en in gepast tempo te herbeleven.

Waa's tafereel

Vanaf mijn zeventiende ben ik Wallonië gaandeweg steeds dieper binnengedrongen. Ooit het land van de rijke kolenbaronnen en industriëlen, met minachting voor de Vlamingen. Nu vaak sjofel, armoedig. Met dorpen waar zowel de bakker, de slager als de begrafenisondernehmer Dutroux heten. Donkere, kleine mannen met druipsnorren. Troosteloze types die we kennen uit de sombere films van de broertjes Dardenne. De kleine kruimeldief Bruno die Sonia bezwangert in *L'enfant* (2005) staat hier doelloos op elke straathoek.

Bij een *lait Russe* bedenk ik wat me nog steeds

minstens eens per jaar die kant uittrekt: het leven, de tijd wordt daar anders beleefd en genomen. Meer mediterraan, maar dan zonder veel drukte, eerder berustend. Dat heeft ook alles met het weer hier te maken. Vooral in de streek net even ten oosten van de Hoge Venen, waar soms ook Duits wordt gesproken en waar ik nu doorheen fiets, heeft last van overvloedige regen. En als er dan een felle opklaring is, gaat men woordeloos op het terras zitten. Beetje kijken, met een tripel binnen handbereik. Tijd is hier een continue stroom met vaste ankerpunten. Men heeft hier mindfulness noch Eckhart Tolle nodig om in het moment te leven.

Frisse lucht

Voorbij Luik wordt het opener, weidser, landschappelijk mooier. Maar ook hoger en koeler. Dit is waar wandelaar Friedrich Nietzsche zo naarstig naar zoek was: *Frische Luft! Frische Luft!* Bij voorkeur in eenzaamheid op te snuiven.

Tegelijkertijd besef ik dat natuur niet in de tijd gefixeerd maar dynamisch is, meegroeit met de tijd en de waarnemer. De impressies die ik in 1980, toen ik voor het eerst hier kwam, per rijwiel opdeed, zijn inmiddels vermengd met legio andere fietservaringen. Zwitsers middengebergte, Amerikaanse Appalachen, Nieuw Zeelands groen en Noord-Spaanse kleuren-explosies.

Landschapservaringen kunnen het best worden opgeslagen per fiets. Via je voeten en kuiten kruipen ze langzaam omhoog naar je reptielenbrein. Om zich daar voor eens en altijd te nestelen.

It is by riding a bicycle that you learn the contours of a country best, since you have to sweat up the hills and coast down them. Thus you remember them as they actually are, while in a motor car only a high hill impresses you, and you have no such accurate remembrance of country you have driven through as you gain by riding a bicycle. (Ernest Hemingway)

Eeuwige jachtvelden

Op de plek waar de Tour-tijdrit uit 1980 plaatsvond (en waar Eddy jaren eerder ook geregeld trainde), wordt nog driftig gefietst, zo blijkt uit de teksten langs de weg. 'Phil', Philippe Gilbert, is nu de samenbindende Belgische wielergod. Mooie renner, daar niet van. Maar vroeger reden ze doorgaans zonder helm en zonder zonnebril. En kon je de ware aard van het lijden onverholven aanschouwen.

Wat maakt dat fietsen nou zo mooi, zo tijdloos maar tegelijkertijd bij deze tijd passend? Wie fietst kan een flinke afstand overbruggen, mits hij de tijd neemt. Zo kun je in 78 dagen van de Oost- naar de Westkust van de Verenigde Staten fietsen, heb ik geleerd. Je zou zelfs van Nijmegen naar Vuurland kunnen fietsen. Zolang de Beringstraat 's winters tenminste bevroren blijft.

Onze kersverse eredoctor Peter Sloterdijk heeft het geregeld over 'homeotechniek': niet-dominante techniek die een nieuwe, vreedzamere co-existentie van mens en natuur mogelijk maakt. De fiets bijvoorbeeld, die vormt het juiste midden tussen oerdrift en high tech.

For me, cycling represents a return to the primal man of the savannahs, who during a hunt spends the entire day running, and is constantly high in the process. (Peter Sloterdijk)

STUDENT2011

Lieke von Berg, derdejaars student Nederlands aan de Radboud Universiteit, werpt elke Vox een kritische blik op campus, studentenleven en onderwijs.

Naming and gaming

In Utrecht worden vanaf het nieuwe studiejaar de tentamenuitslagen met naam en toenaam bekend gemaakt, in plaats van anoniem achter een studentnummer. 'Naming and shaming' zou de zesjescultuur bestrijden. Je kunt je afvragen in hoeverre je hiermee de juiste studenten raakt – als het tot de diepgewortelde studentencultuur behoort om met je hakken over de sloot je tentamens te halen, ziet de notoire zesjesscoorder dan niet juist vol trots zijn ontzaglijke reputatie bevestigd ten overstaan van alle zich uitslopende sukkels? Los daarvan is dit een maatregel die gericht is op straffen in plaats van op belonen. Zelfs zij die bij hun studie psychologie nooit boven een krappe voldoende uitkomen, zouden moeten weten dat belonen de voorkeur verdient boven straffen. Wat krijgt de fanatieke student nu voor directe beloning? Een rekruteringsbriefje van de Honours Academy. Op mijn middelbare school werden verwoede pogingen gedaan om de intrinsieke studiemotivatie aan te wakkeren door bovenop de rapporten het uitgekauwde motto 'non scholae sed vitae discimus' af te drukken, maar zolang er maar een vijf of een zes voor Latijn op dat rapport stond, hadden we daar geen boodschap aan. Zou je het studiesysteem zo kunnen inrichten dat je een onmiddellijke beloning krijgt, in plaats van vage verre beloningen zoals het vooruitzicht op een diploma en een leuk leven? Het is de manier waarop computerspelletjes werken: bij goed gedrag krijg je direct een aantrekkelijk extraatje. Een nieuw level, een extra leven, een andersoortige bonus: er zit een slim systeem achter met als uitgangspunt dat de gamer met positieve prikkels gestimuleerd wordt om te blijven gamen. De cijfers over gameverslaving bewijzen in ieder geval dat het mogelijk is om een op zichzelf nutteloze bezigheid aantrekkelijk te maken – dan moet het toch ook mogelijk zijn om studeren aantrekkelijk te maken voor degenen die er eigenlijk het nut en het plezier niet van inzien. Ja, naarmate je meer externe beloningen invoert, kan de intrinsieke motivatie afnemen: het is dan vooral te doen om de beloning. Maar voor de volslagen ongemotiveerde lamballen kan er nog een ander principe uit de gamewereld overgenomen worden. Dan is het gewoon game over.

Piekervaringen

Een pelotonfietser ben ik nooit geworden. Doodeng, dat gewriemel in groepsverband. Bovendien ben je dan vooral bezig met het wiel vlak voor, naast en achter je. De verte in turen is dan niet erg raadzaam. Een- of tweezaam klimmen, dat is meer mijn ding.

Bovendien worden in de bergen de bokken van de schapen gescheiden. Andermaal Sloterdijk: *Anyone can fight on flat stretches, but those who remain capable of fighting a duel on the worst of mountains already deserves to be called Hector or Achilles.*

Eens per jaar neem ik ruim de tijd om met mijn lief bepakt en bezakt door de Alpen, Pyreneeën of het bergachtige Iberische binnenland te fietsen. Zwetend omhoog kruipen tegen eenzame flanken. Jezelf overwinnen.

In het hart van de Ardennen, rond Stavelot, ligt op één dag rustig fietsen van de grens een prachtig wielergebied. Met de bekende scherprechters uit Luik-Bastenaken-Luik, de voorjaarsklassieker die Eddy Merckx vijf keer winnend afsloot.

Neem de doorgaans rustige Côte de Wanne: 2,2 kilometer lang, 7,6 procent gemiddelde en 13 procent maximale stijging, met de top op 495 meter. Weide, bos, statige landhuizen, geregeld loodgrijze dreigluchten. Geasfalteerd, uitgerold, duidelijk aangeraakt door mensenhand, maar nog lang niet verpest. Fiets daar naar boven en voel weer wat leven is.

Wederkomst

Terug naar het begin. Een kuitenbijter verder, boven op de intens gemene, net iets hogere, net iets langere Stockeu, met een maximale stijging van 21 procent, geef ik bij zijn monument de bidons terug aan de man die me 35 jaar geleden de weg wees.

Eddy Merckx was een solist waarvoor het peloton een noodzakelijke maar daarmee nog geen voldoende levensvoorwaarde was. Ook ik ben een einzelgänger, bepaald geen teamspeler.

Het universitaire leven dat ik nu leid heet spannend te zijn, maar is welbeschouwd een herhaling van zetten. Een week is een sequentie van op voorhand goeddeels uitgetekende dagen: werken, sporten, wonen, slapen. Haast metro-nomische regelmaat kortom.

Mijn Eysers leeftijdsgenoten haalden toen ze achttien werden zo snel mogelijk hun rijbewijs. Maar uiteindelijk draaiden ze steeds dezelfde cirkel. Ik koos voor een ongemotoriseerd leven en verliet de veilige biotoop. Mijn concentrische cirkels werden steeds groter. Maar de oerkern blijft trekken.

Twee dagen de tijd nemen om – soms soepel, soms stoempend – door mijn adolescentie te fietsen doorbreekt het gestanste patroon. Dat is 'leven in de breedte', zoals A.F. Th. Van der Heijden dat noemt. Daarop kan ik weer maanden teren.

'Niet-wielrenners. De leegheid van die levens schokt me.' (Tim Krabbé, *De Renner*, 1978). *

Dit najaar verschijnt de bundel: *Plaats - Verbondenheid met natuur en landschap* (Uitgever: KNNV), met daarin *Van Eysersbosweg naar Eysersbosweg – Fietsfilosofische plaatservaringen* van Ron Welters.

ddruk

Tekst: Bregje Cobussen / Foto: Dick van Aalst

STUDENTENVERENIGING CAROLUS MAGNUS AANSTUREN, EEN FORSE HUURVERHOOGING VERWERKEN ÉN HET IMAGO VAN DE VERENIGING VERBETEREN: PRESES **NIELS VAN BOEKEL** (21), VIERDEJAARS RECHT EN MANAGEMENT, ZIT NOG VOLOP IN DE DRUKTE. HIJ KIJKT UIT NAAR DE RUST VAN EEN NORMAAL STUDIERITME.

Druk geweest dit jaar?

"Niet met mijn studie. Ik heb dit jaar maar drie tentamens gemaakt. Maar ik heb het wel druk gehad als preses van een vereniging van zeshonderd man. Aan het begin van het jaar heb ik met het bestuur een beleidsplan opgesteld, met doelen die we dit jaar wilden bereiken. Mijn taak was om te zorgen dat dat lukte."

En?

"We hebben vorig jaar een huurverhoging gehad. Ik kwam in het bestuur toen die verhoging er al door was, maar die huur moest natuurlijk wel nog betaald worden. Die was immers met ongeveer tweehonderd procent verhoogd. Natuurlijk hadden we deze maatregel zien aankomen. Daarom zijn we de afgelopen jaren effectiever gaan werken om voor extra inkomsten te zorgen: zaalverhuur aan externen, de bierprijzen zijn verhoogd en we hebben extra activiteiten georganiseerd om te zorgen dat het pand vaker gevuld is. Die koers heb ik gecontinueerd."

Nog meer gedaan?

"We wilden het imago van Carolus Magnus verbeteren. Onder studenten heerst het beeld dat we hier vooral bier drinken. Daarom hebben we dit jaar allerlei activiteiten georganiseerd. Zoals een lunch met de grote studieverenigingen aan het begin van het jaar, trainingen en debatten op de sociëteit in april en de Nacht der Professoren in juni. Daarmee wilden we studenten de andere kant van de vereniging laten zien. De Nacht verkocht uit. En er waren veel niet-leden, dat is belangrijk voor ons. We hebben er bovendien vierduizend euro voor het goede doel mee opgehaald."

Er was dus weinig tijd voor onthaasting?

"Van een preses wordt verwacht dat hij veel aanwezig is. Overdag om te werken, 's avonds op recepties, feestjes en ook officiële aangelegenheden. Als je de uren gaat tellen, is het meer dan een fulltime baan. Ik werk elke dag van elf tot half twee 's nachts. Veertien uur per dag dus. In het weekend kan ik ontspannen. Op zaterdag voetbal ik. Dan gaat het verstand op nul. Zeker in het begin was het wennen: je moet in deze functie groeien. Nu gaat alles wat makkelijker."

En nu zit de klus erop?

"Nee, de grootste klus komt nog: de open introductie. Dat is de graadmeter voor het succes van elk bestuur: hoeveel nieuwe leden je binnenhaalt. Ik moet nog drie grote projecten voor ik preses-af ben. De Vierdaagse, de open introductie en de eigen introductie. Half september zwaai ik af."

Moe?

"Dat valt wel mee. Maar ik kijk ernaar uit om weer te gaan studeren. Een normaal ritme en weer vooruit met de studie. Na de zomer begin ik aan mijn master. Dan is het ook genoeg geweest. Ik denk niet dat je zo'n bestuursfunctie langer dan één jaar moet doen."

Geen ruimte voor vakantie?

"Ik ga nog een week naar Turkije. Op lustrumreis met mijn dispuut W.I.N.G. Erg uitgerust zal ik daar niet van worden. Maar na de Vierdaagse heb ik drie weken vrij. Ik heb nog niks gepland en dat ga ik ook niet doen. Wat lopende zaken bijhouden bij Carolus, maar verder eens even helemaal niks. Alleen een beetje aan het zwembad liggen, in de achtertuin van ons dispuuthuis."

'Ik noem haar Iris' VERSLAAFD AAN EEN SMARTPHONE

Redacteur Tefke van Dijk is verslaafd aan haar smartphone. Afkicken is de enige manier om rustig op vakantie te kunnen. "Ik heb een diepe liefdesband met haar. Haar ja, want ze is een witte iPhone. Ik noem haar Iris."

Tekst: Tefke van Dijk
Fotografie: Dick van Aalst

Bijna twee jaar geleden was het liefde op het eerste gezicht. Dat deze prille liefde zou uitmonden in een ordinaire verslaving had ik niet kunnen vermoeden, maar de laatste tijd zie ik de realiteit onder ogen.

Kom ik op mijn werk en ben ik haar vergeten, dan fiets ik terug naar huis. Ben ik een weekendje weg, dan hou ik haar continu bij me. Ligt ze een uur onaangetast in mijn tas, dan check ik of alles goed met haar gaat. En omhels ik mijn zoon, dan verbaas ik me erover dat ik twee handen heb. Ik mis iets in mijn rechterhand. We zijn vergroeid. Iris en ik, we zijn één.

Ik kan niet zonder haar. Iris kan wel zonder mij en dat maakt het een oneerlijke liefdesrelatie. Ze maakt mij asociaal in gezelschap. Zit ik met een vriendin in de kroeg, dan ligt Iris naast mij op tafel, regelmatig oplichtend en trillend om mijn aandacht te vragen. Steeds vaker zoek ik mensen op die ook een smartphone hebben. Gezellig samen met z'n allen twitteren of praten over de nieuwste applicaties. Ongegeneerd, want in die kringen is het volledig geaccepteerd dat je telefoon altijd vóór gaat.

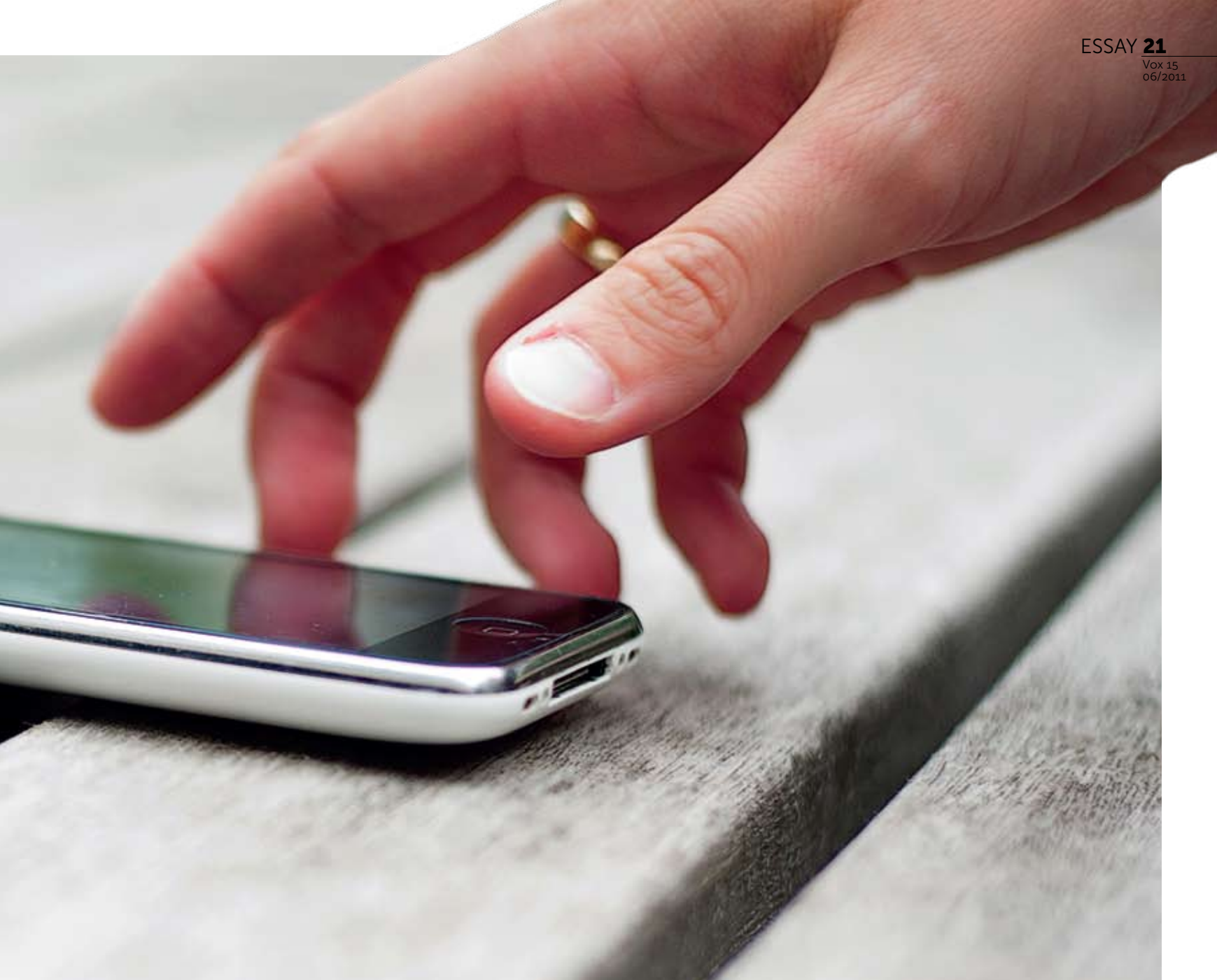
Link met de buitenwereld

Wat ik met mijn smartphone doe? Ik bel er zelden mee. Bellen is zó 2005. Nee, ik gebruik de software, ik vermoed dat ik honderd 'apps' heb. Ik kijk via buienradar of ik de was moet binnenhalen, check of ik een hooikoortstablet moet innemen, lees het laatste nieuws, maak to-do-lijstjes, zet de wekker, laat me in de auto navigeren naar de juiste bestemming, luister muziek, kijk filmpjes, maak foto's, veel foto's, neem interviews op en speel zo nu en dan een spelletje. Werkelijk: wat moet ik zonder haar?

Daarnaast is Iris voor mij een belangrijk communicatiemiddel. Ze linkt mij met de buitenwereld. Ik sms, twitter, mail en chat tot diep in de nacht. Vrijwel al mijn vrije tijd breng ik met haar door. Ik ga ermee naar bed (ze mag naast me liggen) en ik sta ermee op. Heb ik een probleem?

Goed voor het zelfvertrouwen

Eerst het goede nieuws. Facebook is goed voor je zelfvertrouwen, blijkt uit onderzoek. Dat komt omdat mensen alleen goede dingen van zichzelf op Facebook zetten en slechte dingen eruit filteren. Positieve com-

mentaren van vrienden (likes) doen ook wonderen voor het zelfvertrouwen. Kortom: ik ben een beter persoon op internet. Daar zien mensen niet dat mijn haar van geen kant zit, ik een gigantische offday heb of nog in mijn pyjama rondloop. Ik ben er nooit chagrijnig. Nou ja, zelden. Ik heb een tweede leven op internet. Een leuker leven, want het is een opeenstapeling van leuke momenten. Ik bericht op Facebook dat ik zo fijn in het bos heb gewandeld of een publicatie had in een bekend damesblad, tweet over dat gave concert en upload de foto van die heerlijke zomerse maaltijd. Dat ik me soms rot voel, schrijf ik niet. Wat weten mensen online echt van mij? Het is er veilig en fijn. Vlucht ik weg in dat leven? Misschien. Met mijn iPhone in de hand trek ik me steeds verder terug in mijn *second life*.

Mee naar bed

Nu het slechte nieuws. Wanneer ben je verslaafd? Wat zijn de klachten? Ik ben dagelijks zoveel in de weer met mijn iPhone, dat mijn arm er soms pijn van doet. Krijgen we na rsi-klachten en sms-duimen nu massaal smartphone-armen? Is het een probleem

dat ik moeilijk zonder kan? Uit onderzoek onder studenten van de Stanford University (70 procent had hun iPhone korter dan een jaar), zegt 10 procent verslaafd te zijn. In 69 procent van de gevallen gaat de iPhone mee naar bed en 41 procent zegt dat het verliezen van hun iPhone een tragedie is. Slechts 6 procent gaf aan helemaal niet verslaafd te zijn.

Voor een experiment aan de Universiteit van Maryland (VS) werd tweehonderd studenten gevraagd alle media voor een dag op te geven. Na 24 uur vertoonden velen ontwenningsverschijnselen, zoals sterk verlangen, neerslachtigheid, angst en nervositeit. Natuurlijk kun je vraagtekens stellen bij de betrouwbaarheid van zo'n onderzoek. Als je iemand een dag lang verbiedt chocolade te eten, gaat hij of zij daar waarschijnlijk extra sterk naar verlangen. Maar toch. Na het experiment in Maryland volgde een wereldwijd onderzoek onder duizend studenten in tien landen. Ook deze studenten werd gevraagd een etmaal afstand te doen van media. In hun rapportages (in totaal bijna een half miljoen woorden) vertellen ze over hun strijd om 24 uur zonder media te leven. Daarbij gebruiken ze herhaaldelijk de term verslaving.

PH-neutraal

Imago

We staan er weer lekker op als Nijmegen universiteit. Vanaf het moment dat iemand in het Bestuursgebouw op de briljante gedachte kwam het imago van de Radboud Universiteit te gaan bewaken, donderde het als een plum-pudding in elkaar – en zijn we de risee van academisch Nederland.

Het ging al mis met het bericht over de aanwezigheid van de collegevoorzitter in de bus tijdens de aanslag op Koninginnedag 2009, dat op last van het college van bestuur van Voxlog moest worden verwijderd. Daarna kwamen de 'lollige' – maar weggejoriste – Labradfilmmpjes op de Radboudsite. Vervolgens verdween Voxlog als semionafhankelijk medium om plaats te maken voor *Runieuws* – dat nu ook nog eens achter slot en grendel komt. En waarom? Omdat er verwarring kan ontstaan of nieuwsberichten de mening van de universiteit weerspiegelen, of die van de redactie.

Huh? Eerst een journalistieke nieuwssite samenvoegen met een webpagina van de afdeling communicatie, om vervolgens te gaan zeuren dat er verwarring kan ontstaan over de status van berichten op die site? Dat heeft niemand van tevoren aan zien komen? Het moet niet gekker worden! En de prangende vraag blijft: waar zijn ze toch zo bang voor? Ik heb in al die jaren dat ik hier zit nog geen berichtje gezien dat het imago van de Radboud Universiteit kan schaden.

Tot voor kort dan. Maar liefst anderhalve pagina in *de Volkskrant* en forse stukken in alle andere kranten, waarin deze universiteit belachelijk gemaakt wordt. Juist vanwege deze ingrepen. Journalistiek Nederland loopt te hoop tegen de ongefundeerde angsthazereij van het college. De SP heeft zelfs Kamervragen gesteld. Op *Geenstijl* heet de Radboud Universiteit steevast 'censuuruniversiteit' en wordt de collegevoorzitter nu afgebeeld met een heus Godwinsnorretje. Een eclatant succes voor de afdeling communicatie en het college. Geen bericht op Voxlog had deze impact op het imago kunnen hebben. Naar zo'n universiteit zullen ouders hun kinderen graag sturen...

Terwijl de oplossing toch zo simpel is. Gewoon de klok terugdraaien en Voxlog weer in de lucht – maar dan echt onafhankelijk. Dat is een flinke zeperd voor het college, natuurlijk. Maar liever gezichtsverlies dan het imago dat onze universiteit nu heeft.

“U BEDOELT ALS HET WARE DAT U DWANGMATIG GEBRUIKMAAKT VAN UW SMARTPHONE?” INDERDAAD, DAT BEDOEL IK’

Conclusie van het onderzoek: hoewel klinische diagnose van mediaverslaving (nog) niet mogelijk is, lijkt de hunkering wel heel echt, net als de angst en depressie. Studenten gaven ook aan dat media letterlijk een verlengstuk van zichzelf zijn geworden, vooral hun mobiele telefoons. Leven zonder media voelde hierdoor alsof ze een deel van zichzelf kwijt waren. Media zijn een integraal onderdeel van hun persoonlijke identiteit. Velen voelden zich ook eenzaam. ‘Niet kunnen communiceren met mijn vrienden voelde alsof ik in een klein kooitje op een eiland zat’, schrijft een student uit China.

Liever internet dan seks

Uit recent onderzoek van telecomaandbieder Hi komt naar voren dat één op de tien jongeren tussen de 18 en 25 jaar liever twee weken geen seks heeft dan twee weken geen internet. Ook blijkt dat 41 procent van de 270 ondervraagden die mobiel internet gebruiken heel wat over hebben voor hun smartphones. Sommigen waren bereid om een half maandsalaris neer te leggen voor mobiele internettoegang. Daarnaast gaf zeven procent aan geen dag zonder te kunnen.

Smartphoneverslaving is (nog) geen officiële stoornis, internetverslaving wel. Verslavingsdeskundige Dick Trubendorffer van afkickkliniek CrisisCare in Amsterdam ziet in zijn kliniek steeds vaker Twitter- of Facebook-verslaafden, inmiddels een op de drie cliënten. Smartphones dragen bij aan het toenemende probleem, dat volgens Trubendorffer ernstig wordt onderschat. Een smartphoneverslaving is bovendien veel gevaarlijker dan een internetverslaving, omdat je je ‘drug’ altijd bij je hebt. Daar komt bij dat het gebruik van een smartphone niet duur is. Vergelijk het met een

alcoholist die je voor vijftig euro per maand ongelimiteerd laat drinken.

Bellen met verslavingszorg

Ik weet genoeg. Ik heb een serieus probleem en zoek professionele hulp. Eerst maar eens bellen met het Trimbos Instituut. “Kan ik bij jullie terecht met een smartphoneverslaving?” Telephoniste: “Een wat? Een smartfff... Wacht, ik verbind u door met de Drugs en Alcohol Infolijn.” Daar hoor ik dat ze er geen verstand van hebben. De medewerker verwijst me naar een lokale instelling voor verslavingszorg. Iriszorg in mijn geval, hoe toepasselijk. Daar zijn ze gespecialiseerd in gok-, game- en internetverslaving. Gelukkig, hier krijg ik een alleraardigste mevrouw aan de lijn die meteen met me meedenkt. “U bedoelt als het ware dat u dwangmatig gebruikmaakt van uw smartphone?” Inderdaad, dat bedoel ik.

Ik krijg de dienstdoende verslavingsdeskundige aan de lijn. Na enkele vragen over hoe de verslaving zich uit, vertelt die mij dat ze geen specifiek aanbod hebben voor telefoonverslaving. Het is de eerste keer dat ze die vraag krijgen. “Ik ben er niet mee bekend, maar het verbaast me niet. Ik denk niet dat je de enige bent”, spreekt ze me bemoedigend toe. “Weinig mensen zijn zich ervan bewust hoe veel ze ermee bezig zijn.” Er is hoop: het gaat om geconditioneerd gedrag en dat kun je afleren. Net als bij andere verslavingen is het een automatisme, zoals het opsteken van een sigaret. Ze denkt hardop mee over de behandelmogelijkheden. “Je moet langzaam afbouwen. Het gaat om zelfcontrole en afspraken maken met jezelf. Bijvoorbeeld dat je drie keer per dag een uur met je smartphone bezig mag zijn, of ieder uur tien minuten. Dat is lastig, want je hebt je telefoon altijd bij je. En ja: als het echt niet lukt, kun je in het uiterste geval weer een oude telefoon nemen.” We spreken af dat ze mijn situatie meeneemt in het eerstvolgende teamoverleg.

Een week later word ik teruggebeld door Iriszorg. Goed nieuws. De deskundigen hebben mijn verslaving besproken en schatten in dat ze me kunnen helpen. Ik mag me aanmelden voor een intake. Nu maar hopen dat ik snel in gedragstherapie kan, want ik wil graag rustig op vakantie. Even helemaal weg uit mijn virtuele wereld. En eindelijk in staat zijn om Iris, my precious white iPhone, los te laten. ★

druk

Tekst: Bregje Cobussen / Foto: Dick van Aalst

EEN AFDELING LEIDEN ZORGT VOOR WERKDruk. ONTHAASTING BETEKENT VOOR **JOS JOOSTEN**, HOOGLERAAR NEDERLANDSE LETTERKUNDE, EINDELIJK WEER ONDERZOEK KUNNEN DOEN.

Druk jaar gehad?

"Ja. Maar dat zeg ik in alle bescheidenheid, want alle collega's aan de letterenfaculteit hadden het druk. We hebben gewerkt aan de invoering van nieuwe masters en gewijzigde minoren. De eerste grote veranderingen sinds de invoering van de bachelor-masterstructuur. We hadden dit jaar ook wat extra middelen voor onderzoek. Heel mooi, maar als afdelingsvoorzitter betekent dat organisatorisch gezien ook veel extra werk. Het is een algemene klacht, maar de werkdruk is erg hoog. Zonder al die extra's is de werklust al groot, maar dit jaar liep dat behoorlijk op."

Wordt die werkdruk de laatste jaren hoger?

"Ik denk het wel. Maar er wordt binnen de faculteit rekenschap van gegeven. In de nieuwe master worden meer werkuren per vak gerekend. Dat betekent dat docenten minder vakken doceren. Nou klinkt dat alsof we het komend jaar lekker rustig krijgen, maar in de praktijk staat daar tegenover dat we in september met een aantal nieuwe vakken beginnen en dat vergt natuurlijk juist méér tijd."

Voorlopig nog geen onthaasting voor u dus?

"Ik heb het geluk dat ik een onderzoeksproject heb ingediend bij NWO waar ik na de zomer mee aan de slag kan. Mijn onthaasting zal bestaan uit het feit dat ik eindelijk aan het werk kan. Onderzoek doen en schrijven, want er komt een afsluitend boek bij. En er ligt nog een biografie die af moet. Mijn onderwijstaken worden de komende twee jaar grotendeels opgevangen door anderen en ik kan een substantieel

deel van mijn tijd aan onderzoek besteden. Ik ga ook proberen wat minder op de universiteit zijn, want je werkplek is meestal de slechtste plek om te werken."

Was u eraan toe om weer het onderzoek in te duiken?

"Het is fijn dat het nu komt. Twee jaar geleden begon ik als afdelingsvoorzitter. Vooral het eerste jaar was druk. Ik moest alles leren. Had ineens te maken met aanstellingen en financiën. Het tweede jaar was al wat overzichtelijker, maar nog steeds druk. Ik kom uit een luxesituatie: aan de Universiteit Utrecht mocht ik ruim tweederde van mijn tijd aan onderzoek besteden. Dat is niet normaal, maar hier was het de afgelopen jaren bijna omgekeerd. En nou vind ik het afdelingsvoorzitterschap hartstikke leuk, maar ik zit hier toch in de eerste plaats omdat ik verstand heb van literatuur."

Gaat u deze zomer nog ontspannen?

"Ik ga voor het eerst naar Italië. En aansluitend een weekje naar Zwitserland. Daar heeft de familie van mijn vrouw een huisje waar ik me heerlijk ontspannen voel. En dan een beetje op de berg zitten met een boek. En hardlopen. Dat doe ik hier ook ter ontspanning. Ik moet me er na een drukke dag wel toe zetten, maar ik heb nooit spijt als ik ben wezen hollen."

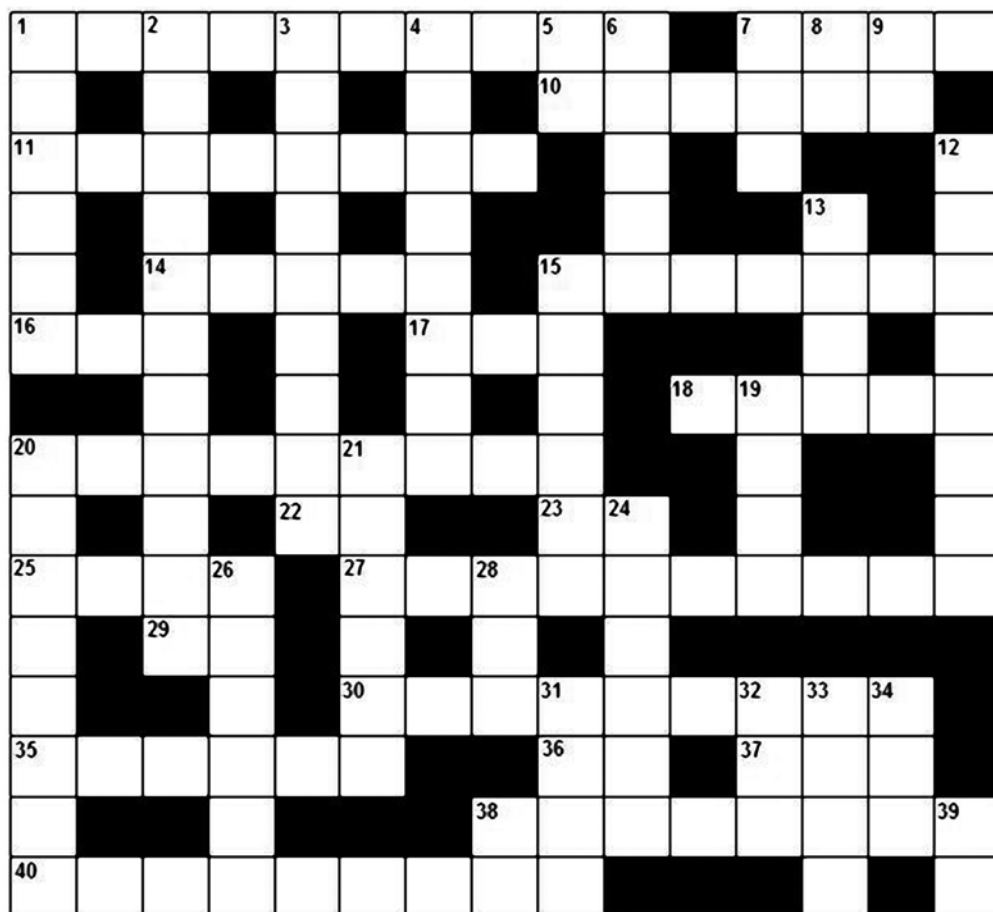
Met welk boek moeten wij ons deze zomer ontspannen?

"*Tante Roosje* van Frank Glaser. Een heel merkwaardig boek over het leven van een Joodse vrouw die in Nijmegen opgroeide. Je wordt er niet vrolijk van en je moet het niet lezen om de stijl, maar het verhaal is bizar en écht indrukwekkend."

PUZZELTIJD

Zie voor de antwoorden pagina 46.

CRYPTOGRAM

Door Diane Essenburg

Horizontaal

1. Het is aangenaam met hetzelfde om vermoeidheid. (10) 7. Het Engelse brein is zonder d. (4) 10. Was u 's koud tijdens het maken van dit puzzeltje? (6) 11. Achter peinzend komt het beraden. (8) 14. Het klinkt alsof 't loopt, deze rage. (5) 15. Beroemdheden in de lucht. (7) 16. Aan het eind is het dicht. (3) 17. Milieubewust voorvoegsel, wat de ha uit de echo haalt. (3) 18. Boek 'm op een rare manier, dan kom ik bij. (5) 20. Iemand redden door hem niet dichtbij af te laden. (9) 22. Wees stil, heilige! (2) 23. Het lage water dat terugvloeit. (2) 25. Stem op de tand. (4) 27. De houding wordt duidelijk binnen het standpunt. (10) 29. Is de Rus 's niet op deze universiteit? (2) 30. De minutenklopper trommelt op de tel. (9) 35. Een zakdoekje is 't belangrijke onderwerp. (6) 36. Plus daarbij. (2) 37. De molen heeft iets Spaans in zich, maar dan niet met name. (3) 38. Hij trekt het niet strak, om even te relaxen. (8) 40. Ze is een tijdje kreng, maar wel in balans. (9)

Verticaal

1. Vastgemaakt en bemin! (6) 2. De mijneraar is een rare meid voor brozer, kleveriger vloeistof. (11) 3. Voor altijd durend, zonder slot. (9) 4. Hij love bloedvaten en kan zijn boeken digitaal lezen. (8) 5. Bevroren voorwaarde? (2) 6. De truc is een schilderij of beeld te maken. (5) 7. Moeder zonder de r is uitgeput. (3) 8. Info voor 'k mijzelf omschrijf. (2) 9. Momenteel wordt jij 'n u. (2) 12. De insluiting is boven name. (8) 13. Overladen oplage (4) 15. Het klonk alsof de zon net een gedichtje maakte. (6) 19. Ik schooi zonder beetje nobel te zijn. (4) 20. Dat beroep lukt hem wel, lijkt het. Maar wel in zijn vrije tijd. (8) 21. Is 't steil bij deze kalmte? (6) 24. Denkt na eer ge begint. (6) 26. Het lijkt alsof die twee meiden elkaar geruststellen. (6) 28. Ze zit dus weer in het zuiden van Frankrijk. (3) 31. Kampeergelegenheid in de kroeg. (4) 32. De verkoper heeft een mok in zich. (3) 33. Het vijfde lokale netwerk zorgt voor gedreven strijd lust. (4) 34. Kippenloop. (3) 38. Stop weer voor deze uitroep. (2) 39. Eb en vloed in de verstijving. (2)

BREINBREKERS

Rode en zwarte baretten

De colleges van bestuur van de universiteiten van Nijmegen en Leuven willen de saamhorigheid versterken met een jaarlijkse bijeenkomst van hoogleraren in een van de twee steden. De kracht van het samenzijn schuilt in een gezamenlijk moment van stilte, waarin de twee corpsen hoogleraren elkaar zwijgend tegemoet treden. Om het mengen te bevorderen, worden de corpsen geacht zich in twee groepen te verdelen, waarbij de kleur van de baretten leidraad is. Bij binnenkomst levert ieder zijn baret in, die naar willekeur op het hoofd van een ander wordt gezet. Als de hoogleraren elkaar tegemoet treden, weet niemand welke kleur hij op zijn hoofd heeft. Het kan de zwarte van Nijmegen zijn, of de rode van Leuven. De eerste bijeenkomst in Nijmegen zal worden opgeluisterd door koningin Beatrix, die alle hoogleraren de hand komt schudden. Hiertoe dienen de hoogleraren zich keurig in het gelid op te stellen, met de zwarte groep aan de ene kant en de rode groep daarnaast. De vraag is hoe het gezelschap zich moet groeperen. Niemand weet de kleur van zijn eigen baret, niemand mag iets zeggen of gebaren, en er is geen leidsman die de hoogleraren bij de hand kan nemen. Toch staan binnen vijf minuten alle hoogleraren keurig per kleur gegroepeerd. Hoe zijn ze daarin geslaagd?

Bezuinigingen in de Rafter

Sinds jaar en dag geldt als mantra op de universiteit dat de noodzakelijke bezuinigen per se niet het onderwijs en onderzoek mogen treffen. Het beleid is daarom dat allerlei franje op de universiteit eraan moet geloven. Denk aan Vox die nog maar een keer in de maand verschijnt, het Academisch Schrijfcentrum dat geen subsidie meer krijgt en de restauratieve voorzieningen die fors moeten inleveren. Het gevolg van dit laatste is dat de onlangs aangeschafte nieuwe ovens in de keuken van de Rafter alleen nog zijn uitgerust met een temperatuurstand. Om de baktijd in te stellen, moet de keuken tegenwoordig gebruik maken van zandlopers, wat de koks regelmatig voor problemen stelt. De Rafter heeft namelijk alleen de beschikking over zandlopers van 7 en 11 minuten. Wat te doen met een pizza die precies 15 minuten in de oven moet? Na enig rekenwerk is de keuken erin geslaagd om na precies 15 minuten oventijd uitstekende pizza's te serveren. Hoe hebben de koks dit voor elkaar gekregen?

ZOEK DE 10 VERSCHILLEN

APOSTEL PAULUS EN IK

DE INSPIRATIE**WELKE GELEERDE GROOTHEID HEEFT U HET MEEST GEÏNSPIREERD? HOOGLERAAR STERRENKUNDE HEINO FALCKE VERTELT OVER ZIJN RELATIE MET APOSTEL PAULUS. "HIJ WAS NIET BANG VOOR HET OORDEEL VAN ANDEREN."**

Tekst: Martine Zuidweg / Fotografie: Bert Beelen

Op zijn werkkamer in het Huygensgebouw staan voorjaarsbloemen, nog half in plastic, in doorzichtige vazen op de grond. Op tafel het ingelijste bewijs van de gewonnen Spinozaprijs. De lijst ligt bovenop een verkreukelde, lichtblauwe Albert Heijn-tas. In die tas heeft hij de lijst rondgesjouwd, van Den Haag naar huis – hij woont nog altijd in het Duitse stadje Frechen, bij Keulen – en van huis naar zijn werkplek op de Nijmeegse campus. “Zie je wat erop staat?”, hij strijkt de tas glad zodat de letters te lezen zijn: *Ook voor de prijs naar Albert Heijn*. Hij lacht. “Dat vond ik wel héél toepasselijk.”

Heino Falcke (44) is Duitser, mailt in het Engels, maar staat je te woord in prima Nederlands. Zijn ideeën over hoe het heelal eruit moet zien vallen op en het kost hem weinig moeite ze te vertalen naar de leek. Hij hielp de afgelopen jaren de kleine afdeling sterrenkunde op de campus uit te laten groeien tot een gerespecteerd onderzoeksinstituut. Maar hij heeft ook een kant die op het eerste gezicht weinig met bètawetenschap van doen heeft. Bij de ontvangst begin juni van de Spinozaprijs uit handen van de directeur van de Nederlandse wetenschapsorganisatie NWO, citeerde Falcke in zijn dankwoord geen wetenschapper of uitvinder,

maar apostel Paulus. Hij bedankte zijn vrouw met een zin uit Korintiërs 13 vers 2. ‘Al had ik de gave om te profeteren en doorgrondde ik alle geheimen, al bezat ik alle kennis en had ik het geloof dat bergen kon verplaatsen, had ik de liefde niet, ik zou niets zijn.’

Falcke citeert apostel Paulus wel vaker. In zijn preken die hij nog regelmatig houdt als lekenpredikant in Frechen. Maar ook in zijn werk als wetenschapper is Paulus voor hem een voorbeeld. Als kleine jongen in een protestantse familie hoorde Heino Falcke al over de apostelen, maar ze maken dan nog weinig indruk. In zijn studententijd ontdekte hij Paulus pas echt. Tijdens lange gesprekken met andere studenten in een Bijbelkring valt de naam van Paulus vaak. “Toen besepte ik pas hoe radicaal een aantal van zijn uitspraken is en hoe belangrijk hij eigenlijk is geweest voor de ontwikkeling van het christendom.” Paulus was een emancipator avant la lettre, zegt Falcke. Neem zijn opmerkingen in het Nieuwe Testament over de gelijkwaardigheid van mensen. ‘Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen, u bent allen één voor Christus’. Falcke: “Dat is ontzettend radicaal voor die tijd. Geen slaven of vrijen, dat hebben we pas driehonderd jaar geleden voor elkaar gekregen. Mannen en vrouwen, daar werken we nog steeds aan en wat hij zegt

over ‘geen Joden en geen Grieken’ zou in onze tijd betekenen: maak geen onderscheid tussen autochtonen en allochtonen. Paulus wilde helemaal geen onderscheid maken. Zijn idee over gelijkheid staat in feite aan de basis van onze mensenrechten.”

Paulus was aanvankelijk een Joodse geleerde die meehielp met het bestraffen van de eerste christenen. Op weg naar Damascus om Jezus’ volgelingen te bestrijden, kreeg hij een visioen waarin Christus hem vermanend toesprak. Hij bekeerde zich, liet zijn Joodse intellectuele milieu achter zich en trok alleen de wereld in. Hij reisde in de landen rond de Middellandse Zee, in wat nu Turkije en Griekenland is, om het christelijk geloof te verkondigen. En dat in het Romeinse Rijk, waar de keizer de hogepriester was aan wie je hoorde te offeren. Paulus stichtte christelijke gemeenten die hij later weer bezocht. Zijn belangrijkste nalatenschap zijn de brieven die hij schreef aan inwoners van die gemeenten: de Korintiërs, de Thessalonicensen, de Filippensen. In die brieven moedigt Paulus hen aan om te leven als goed christen, hij schrijft over de plichten van christenen, in het huwelijk en in de kerk, en legt zo het fundament onder allerlei christelijke tradities.

Het bijzondere aan Paulus, vindt Falcke, is dat hij door de kracht van zijn ideeën anderen

weet te overtuigen. Veel reizen, anderen vertellen over je nieuwe ideeën, is iets wat een wetenschapper vandaag de dag ook doet. Falcke zelf heeft de afgelopen jaren verschillende Europese landen bezocht om wetenschappers te interesseren voor LOFAR, de nieuwe radiotelescoop die bestaat uit honderden radioantennes, verdeeld over Nederland en de rest van Europa. De apostel reisde in zekere zin met hem mee. “Paulus heeft die christelijke gemeenschappen opgebouwd en ze vervolgens verlaten zodat ze zelfstandig konden doorgaan. Dat model hebben we in feite ook ingebouwd in LOFAR. Elk land heeft nu een nationaal consortium van wetenschappers die meedoen aan LOFAR, die antennes hebben gekocht en daarmee onderzoek doen.”

Onderzoek alles

In zijn carrière als sterrenkundige heeft Falcke al vaker het gevoel gehad dat hij in de voetsporen trad van Paulus. Hij heeft nooit de back-up gehad van een grote onderzoeksgroep. “Sommige onderzoekers doen mee aan grote experimenten waar Nobelprijswinnaars bij betrokken zijn en gaan dan automatisch door naar Princeton of Harvard. Dat heb ik nooit gehad.” Ook als promovendus bij het Max-Planck-Instituut für Radioastronomie in Bonn maakte hij geen deel uit van de toonaangevende groep wetenschappers. “Eigenlijk was het Max-Planck Instituut ook een soort Romeins Rijk, met machtige directeuren om wie alles draaide. Mijn promotiebegeleider was een wat dwarse denker, geen mainstream Max-Planck-directeur. Wij hoorden er niet helemaal bij.” Maar erg heeft hij dat nooit gevonden. Integendeel. “Het geeft je de vrijheid om een eigen koers te varen, een eigen onderwerp te kiezen, om verschillende dingen te doen. Dat heeft Paulus natuurlijk ook gehad:

APOSTEL PAULUS

Paulus wordt omstreeks 3 na Chr. geboren in Tarsus, de hoofdstad van Cilicië, een Romeinse provincie in wat nu Turkije is. Hij heeft een Joodse moeder en geniet een goede opleiding in het Joodse intellectuele milieu waarin hij opgroeit. Daarin verschilt hij van de oorspronkelijke twaalf apostelen van Jezus, waarvan het merendeel visser was en waarschijnlijk ongeletterd. Paulus is overigens in strikte zin geen apostel van Jezus, want hij heeft hem niet in leven gekend. Aanvankelijk helpt Paulus de Joodse geleerden bij het vervolgen van de eerste christenen. Een belangrijk moment in zijn leven is zijn reis naar Damascus. In de woestijn krijgt hij een visioen waarin Christus hem zegt dat hij op de verkeerde weg zit. Daarna is hij blind. Eenmaal in Damascus komt er een profeet naar hem toe die hem geneest van zijn blindheid en hem bekeert. Paulus gaat dan in de landen rondom de Middellandse Zee preken over Christus. Hij speelt een belangrijke rol in de verspreiding van het christendom in die landen. Hij sticht kleine gemeenten die hij na zijn vertrek brieven schrijft over christelijke normen en gebruiken. Soms met vermaningen, als hij heeft gehoord dat er in een gemeente iets oneerbaars – zoals overspel – is gebeurd. Zijn brieven zijn belangrijk geweest als fundament voor allerlei christelijke tradities. Meerdere brieven zijn opgenomen in het Nieuwe Testament.

hij was onafhankelijk, niemand kon hem vertellen wat-ie moest doen en hoe hij de zaken moest aanpakken.”

Moet een wetenschapper ook een soort apostel zijn?

“Jazeker, dat hoort erbij. Je moet overtuigd zijn van wat je doet, ook echt een nieuwe kant op willen gaan, want daar is toekomst voor de wetenschap. Tenminste, voor mij is dat heel belangrijk.”

Een goed wetenschapper gaat te werk zoals Paulus te werk gaat, vindt Falcke. Met een idee, dat misschien niet gangbaar is op een bepaald moment, zelfs misschien wordt afgekeurd door het ‘empire’ van vakgenoten, maar het belet je niet om ermee naar buiten te komen. Juist niet, zegt Falcke in de geest van Paulus: “*Preach the new gospel!*”

Zelfs een controversiële vraag als die naar buitenaards leven, mag je als serieus wetenschapper óók onderzoeken, vindt hij. Theologen komen dan met beweringen dat in de Bijbel niet over andere mensen wordt gesproken en sommigen vinden dat je überhaupt niet over die vraag mag nadenken. “Maar dan denk ik: waarom niet? Als er buitenaardse wezens zijn, zijn ze geschapen, als ze er niet zijn, zijn ze niet geschapen. Klaar. Ik heb er helemaal geen vaste mening over. Dat is een vraag die je moet kunnen stellen en die je met gebruik van je verstand moet kunnen onderzoeken.”

‘Onderzoek alles, behoud het goede’, schreef Paulus in een brief aan de Thessalonicensen en Falcke citeert hem met instemming. Zelf poneert hij met enige regelmaat ideeën waar zijn vakgenoten de wenkbrouwen bij optrekken. Zo hadden astronomen zich er al een paar decennia

'IK VOEL ME EEN BEETJE ALS PAULUS, DIE OOK EEN BOODSCHAP HAD WAAR ZIJN OMGEVING NIET OP ZAT TE WACHTEN'

geleden bij neergelegd dat de kosmische deeltjes niet met radiotelescopen te meten waren. Maar Falcke wist het zo net nog niet. Samen met een promovendus sloeg hij aan het rekenen. Theoretisch moest het mogelijk zijn, luidde de slot-som, maar een instrument om de radiostraling te meten, bestond nog niet. Dat hebben Falcke en zijn promovendus toen zelf gemaakt, onder de naam Lopes. En het werkte: ze namen inderdaad radioflitsen waar. Het onderzoek trok wereldwijd de aandacht, maar Falcke herinnert zich ook de ervaren wetenschapper, een autoriteit op zijn vakgebied, die hem aansprak toen hij en de promovendus nog moesten beginnen. "Die man zei: 'Als je dit wilt gaan doen, moet je óf stom zijn óf je moet heel lang leven. Ik wens voor je dat je heel lang leeft.' Falcke grinnikt als hij eraan terugdenkt. "Hij vond het echt onzin, verspilling van tijd. En het is me in een jaar gelukt!"

U raakt niet ontmoedigd door zo'n terechtwijzing?
"Nou nee, ik voel me dan een beetje als Paulus, die ook een boodschap had waar zijn omgeving niet op zat te wachten. Dat geeft me het zelfvertrouwen om door te gaan. Niet dat ik overtuigd ben dat ik slimmer ben dan de anderen. Ik vind autoriteit belangrijk, ik acht autoriteit, maar het is niet zo dat ik daarvoor op de knieën ga. Paulus was ook nooit bang om te verschijnen voor welke machthebber dan ook. Hij vond het heel prettig dat er in het Romeinse Rijk een keizer was die zorgde voor wettelijke orde en structuur, want dat maakte het voor hem ook mogelijk om te reizen, maar hij was niet bang om hem tegen te spreken. Als ik overtuigd ben dat iets klopt, dan ga ik ook gewoon door. Maar ik probeer wel – en dat deed Paulus ook – altijd te snappen wat andere mensen willen zeggen."

Het model dat werkte

Falckes onderzoek op het gebied van zwarte gaten wordt nu alom geprezen. Het zou het eerste bewijs kunnen zijn dat zwarte gaten daadwerkelijk bestaan. Maar die lof is er niet altijd geweest. Het referentenrapport dat Falcke kreeg nadat hij een eerste wetenschappelijk artikel over het onderwerp had ingediend, was ronduit vernietigend. Falcke: "Er stond zoets als 'hier staat een spelfout, daar staat een spelfout en ik had überhaupt geen enkele neiging om dit te lezen, want wat moeten we hier nou mee'." Hij pauzeert even. Als scholier hield hij vroeger zijn mond ook niet als hij de indruk had dat anderen wilden bepalen wat hij moest denken. Regelmatig belandde hij daardoor in de hoek van de klas. Tot zijn eigen onbegrip. Hij vond: je moet wel kunnen discussiëren over de waarheid.

Ging u met dit onderzoek ook tegen de stroom in?
"Een beetje wel. Normaal wordt bij een zwart gat massa naar binnen gezogen. Wij hadden het over massa die naar buiten gaat. In dit geval gas dat verantwoordelijk is voor de radiostraling rondom het zwarte gat. Terwijl iedereen zei: 'Nee, dat moet straling zijn van gas dat naar binnengaat'. Toch hebben we achteraf steeds gelijk gehad. Bij nieuwe metingen bleek ons model steeds het model dat werkte."

Ook bij zijn plan om op de maan een radiotelescoop te plaatsen, vond Falcke steun bij Paulus om de storm van kritiek te verdragen. "Ik wist, de kans dat het lukt is klein, maar ik vind het wel heel erg logisch dat als je naar de maan gaat, je dan een radiotelescoop meeneemt. Dat gaat zeker wat opleveren, daar ben ik van overtuigd." Maar zijn voorstel werd met hoongelach ontvangen door de baas van de Duitse kring van directeuren van sterrenwachten toen hij het

voorstel dropte op een bijeenkomst. "Hij heeft me echt aangevallen. Hij vond het een belachelijk idee, schamperde dat zijn kring dat dan zeker weer zou moeten betalen. Niemand durfde iets te zeggen, iedereen keek naar de grond. En daar stond ik dan. Terwijl ik dacht: ik wil er gewoon over discussiëren!"

Inmiddels hebben verschillende commissies bevestigd dat het zinvol is om de maan te gebruiken als platform voor een radiotelescoop. NASA heeft een groep opgezet die zich specifiek bezighoudt met radio-onderzoek vanaf de maan.

Apostel Paulus is volgens de overlevering door keizer Nero in Rome vermoord. Toch trok hij uiteindelijk aan het langste eind. Want de opvolgers van Nero omarmden het christendom. De ene na de andere Romeinse keizer bekeerde zich.

Stel, apostel Paulus keert terug naar de aarde en u komt hem tegen op straat. Wat zou u 'm vragen?
"Ik zou 'm een aantal dingen willen vragen. Zoals waarom hij in godsnaam in één van zijn brieven moest schrijven dat vrouwen hun mond moesten houden. Mijn vermoeden is dat hij op een bepaald moment omringd moet zijn geweest door een aantal enorme kletstantes." Falcke lacht. Dan, serieus: "Ik vind die opmerking helemaal niet passen bij de rest van zijn teksten, zeker niet in Korintiërs 13. Hij zegt zulke mooie dingen. Maar waarschijnlijk zal hij me gelijk geven en zeggen: 'Ja, ja, maar dat bedoelde ik eigenlijk ook niet zo' of 'dit had te maken met die en die situatie in die gemeente toen'. En dan zouden we nog heel lang samen zitten en praten. Zoals hij natuurlijk altijd heeft gedaan." *

Met dank aan Jan Kuijpers en Roald Dijkstra

SLOW READ OVERPRIKKE

Leescultuur en de sociale media

ING IN LDE TIJDEN

Tekst: Paul van den Broek / **Fotografie:** Duncan de Fey / **Kader:** Freek Turlings

Als we de kranten mogen geloven, is het kommer en kwel in boekenland. Failliete boekhandels, toenemende ontleding en verschaalde boekenlijsten zetten de toon. Is het beeld werkelijk zo somber? Maaïke Koffeman en Esther op de Beek, twee onderzoekers van de letterenfaculteit, over lezen in het digitale tijdperk.

Esther op de Beek zit middenin haar promotieonderzoek over de veranderende maatstaven die wij aanleggen om boeken te beoordelen. Van ontleding wil zij niks weten. Van de toegenomen vrije tijd maakt lezen nog altijd een aanzienlijk deel uit. “Er is nog steeds een bloeiende leescultuur. Het aantal leesclubs is niet te tellen. De digitale boekwinkels doen uitstekende zaken, boekverfilmingen leiden regelmatig tot nieuwe hypes.”

Ook Maaïke Koffeman, onderzoeker van onder meer de digitale leescultuur, stelt vast dat we juist leven in een tijd waarin ‘verschriftelijking’ een enorme opgang maakt. We lezen en schrijven meer, en vooral: anders. “Van de Verenigde Staten weten we dat jongeren nauwelijks nog telefoneren. De communicatie is bijna geheel overgenomen door sms’jes en berichten via digitale media. Er wordt ontzettend veel gelezen.”

Nieuw leestijdperk

Welke rol speelt het dikke boek dat we meenemen op zomervakantie nog in het nieuwe leestijdperk? En gaat er eigenlijk iets verloren als dat boek niet meer in de bagage zit? Esther op de Beek heeft geen onderzoek gedaan naar de betekenis van het ‘echte’ boek, maar ze zou het zelf wel een verschraling vinden als het boek zou verdwijnen. “Er zijn een heleboel manieren om je te verplaatsen in nieuwe werelden, dat kan ook via films en games, maar het voordeel van literatuur is dat je je eigen tempo bepaalt. En dat ontspant. Literatuur vraagt veel van je verstandelijke en emotionele vermogens, maar het overprikkelt je niet. Voor mij is dat een vorm van onthaasten.”

Ook volgens Maaïke Koffeman zou iets verloren gaan als het boek ten onder gaat in het digitale leesgeweld, maar daar is voorlopig geen sprake van. “Nog steeds is de uitstalling van een rij mooie edities in je huis een uiting van je culturele identiteit. De gevulde boekenkasten pronken nog steeds in veel kamers. Dat zal blijven.” Haar optimisme stoelt op het “gebruiksgemak van het papier” boven het lezen op schermen, maar ook op de jeugd die nog steeds onverdroten boeken verslindt. “Er zijn zoveel kinderen van zeven, acht jaar die intens houden van lezen. Die zullen dat ook blijven doen.”

Boekhandel in nood

Van doemscenario’s willen beide onderzoekers niet spreken, met één uitzondering: de toekomst van de boekhandel. “De verschuiving

naar online winkelen stelt de traditionele handel voor problemen”, zegt Koffeman. “Ondanks het voordeel van het deskundig advies en het lekker snuffelen in de kasten.” Ook Esther op de Beek ziet het somber in voor de boekhandels. Ze heeft nog wel een paar tips, maar ook die zullen het tij niet doen keren. “Ze moeten de straat op, en nog meer meegaan in hypes, of zelf een internetwinkel gaan beginnen.”

Maar *Ulysses* van Joyce of *Madame Bovary* van Flaubert zijn ook voorradig bij *Bol.com* en er is geen reden voor pessimisme over de waardering voor dit soort boeken. “De klassieke boeken hebben al zo veel overleefd, die zullen ook in het digitale tijdperk van waarde blijven”, zegt Esther op de Beek. “Iedereen vindt literatuur om een andere reden waardevol, maar er zijn boeken die mensen door de eeuwen heen keer op keer hebben aangetrokken, en dat zullen blijven doen. Ook Homerus zullen mensen blijven lezen, nu met een e-reader op het strand.” Op de Beek ziet de bloeiende leescultuur ook als een “tegenbeweging”: nieuwe groepen in de samenleving, ook jongeren, gaan in reactie op het bombardement aan prikkels op zoek naar rust. “Dat zie je in de eetcultuur met de slow food beweging. Mensen willen aandacht geven aan de dingen om hen heen.”

Maaïke Koffeman is minder optimistisch over het lezen van een literaire klassieker op de iPad of e-reader. Het probleem is de concentratie die ervoor nodig is. “De tijd die we doorbrengen achter de computer en met telefoontjes neemt almaar toe. Dat vergt een ander soort concentratie dan het lezen van een dik boek. Bovendien kun je tijdens het lezen van een boek op de iPad voortdurend worden gestoord door

een nieuwe e-mail. Het appel om in de sociale media steeds aanwezig te zijn, is erg dwingend. Dat is bijna niet meer te stoppen.” Koffeman vindt overigens dat we de teloorgang van de klassieke literatuur vanwege de digitale leescultuur niet moeten overdrijven. “Laten we niet doen alsof vroeger iedereen Proust of Joyce meenam op vakantie. Dat is altijd voor een beperkte groep geweest. Vroeger en nu zijn het gemakkelijk verteerbare romannetjes die het snelste de weg naar de lezers weten te vinden.”

Hypertextnovel

Liever dan de malheur te preken over lezen in het digitale tijdperk, moet je op zoek gaan naar nieuwe uitdagingen, vinden Koffeman en Op de Beek. Met name de uitgeverij tonen veel te veel koudwatervrees en laten kansen liggen, zegt Koffeman. Zo kan een uitgever via Facebook contact zoeken met lezers en hen bijvoorbeeld mee laten denken over de beste vertaling van een boektitel. Een goede manier om lezers aan je te binden, vindt zij. De mogelijkheden zijn volgens Koffeman legio: denk aan filmpjes om boeken te verlevendigen of een digitale campagne rondom een auteur. Atte Jongstra gaf volgens haar het goede voorbeeld met het posten van historische plaatjes om lezers warm te maken voor zijn nieuwe boek *De Heldeninspecteur*. Nog mooier is de Facebookpagina van Flora Vos, een door schrijfster Hanna Bervoets gecreëerd romanpersonage dat via de sociale media een eigen leven ging leiden en een achterban om zich heen verzamelde. Een andere slimme en succesvolle actie is de vertraging-app, een initiatief van een paar uitgeverij dat reizigers trakteert op leesvoer om de wachttijd

'DE TIJD DIE WE DOORBRENGEN ACHTER DE COMPUTER EN MET TELEFOONTJES NEEMT ALMAAR TOE. DAT VERGT EEN ANDER SOORT CONCENTRATIE DAN HET LEZEN VAN EEN DIK BOEK'

te doden. "Zo zijn er talloze manieren om slimmer met de sociale media om te gaan. De uitgevers zijn helaas veel te huiverig."

Dezelfde technologie die zogenaamd het lezen aantast, is volgens Op de Beek beter te beschouwen als nieuwe bron van kennis, die het publiek juist dichterbij het boek kan brengen. Denk aan de talloze sites met informatie over boeken en auteurs, de recensiefora, de pagina's met studievragen en commentaren. "Dat zijn evenzoveel mogelijkheden die het leesplezier juist versterken."

Het is volgens beide onderzoekers niet zinvol het klassieke lezen af te zetten tegen de nieuwe media. Liever zoeken ze naar nieuwe verbanden. "Verschillende media gaan door elkaar lopen", analyseert Maaïke Koffeman. Er zijn al fenomenen op de markt die het gamen en lezen met elkaar verknopen en al langer bestaat de *hypertextnovel*, een digitaal boek waarin de lezer zich zelf een weg baant. "De grens tussen proza en iets anders is lastig te trekken", zegt Koffeman.

Is binnen die nieuwe wereld nog ruimte voor het dikke boek in de vakantiekoffers? Koffeman is optimistisch. "Dat zal altijd blijven bestaan. Het zal zijn aantrekkelijkheid in de multimediale wereld wel weten te behouden." Bij Esther op de Beek gaan de boeken als altijd mee op vakantie, gewoon ouderwets papier tussen twee kaften. Haar tip: kies een boek dat past bij de bestemming. Zo las zij *De Toverberg* van Thomas Mann (dat zich grotendeels afspeelt in een sanatorium in de bergen) tijdens een vakantie in Zwitserland. Dit jaar gaat ze naar de Ardèche en gaat er dus een Franse titel in de koffer: *HhhH* van Laurent Binet. Overigens ook verkrijgbaar voor de iPad. ★

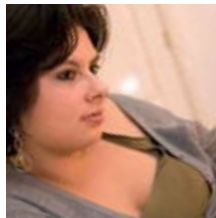
WAT LEES JIJ?

EEN RONDGANG LANGS STUDENTEN OP DE CAMPUS

LAURA VAN DER VET (21), tweedejaars internationaal en Europees recht

"Ik ben van plan om deze vakantie een paar boeken van Christopher Isherwood te lezen. Hij was een van de eerste openlijk homoseksuele schrijvers en hield er een opzienbarend leven op na. Wat zijn boeken zo leuk maakt, is dat hij in keurig Engels over niet zo keurige dingen schrijft."

MALU VERKUIL (22), tweedejaars politicologie

"Het fijnste van de vakantie is dat je eens een keer voor de ontspanning kunt lezen. Ik ga deze zomer *Anna Karenina* van Tolstoj lezen. Dat heb ik al drie keer gedaan, maar ik word telkens weer gevangen door het verhaal. Ik denk dat ik dan op het strand bij IJmuiden ga zitten, want dan kan mijn hond mee."

ALEXANDER VAN DER BENT (24), masterstudent economie

"Ik ben niet zo'n lezer. Toen ik op de basisschool zat, probeerden mijn ouders dat wel te stimuleren. Op de middelbare school was het verplicht, maar ik ontspan me liever met tv-series of door te sporten. Ik heb al een tijdje *De Vliegeraar* van Khaled Hosseini op mijn kamer liggen, maar ben er nog niet in begonnen."

STEFAN ROOLVINK (21), eerstejaars geschiedenis

"Op de middelbare school ben ik gestopt met lezen omdat het verplicht was, maar nu ik geschiedenis studeer, hoor ik regelmatig over interessante boeken. Deze zomer ga ik *Animal Farm* en *1984* van George Orwell lezen, want ik hou wel van romans met een politieke boodschap. Het geeft je iets om over na te denken tijdens de vakantie."

ANIEK STAKENBORG (20, links) en JUDITH CLARIJS (20), allebei tweedejaars culturele antropologie en ontwikkelingsstudies

Judith: "Ik heb toevallig dit weekend een boek besteld voor de zomer: de *Crisiskaravaan* van Linda Polman. Zij schrijft daarin heel kritisch over humanitaire hulpverlening, dus daar ben ik wel benieuwd naar vanwege mijn studie. Toch lees ik in de zomer vooral boeken die ontspannend zijn, zoals de boeken van Stieg Larsson en Kluun. De vakantie is daarvoor het ideale moment."

Aniek: "Tijdens de zomer lees ik vaak spannende boeken, zoals de thrillers van Karen Slaughter. De boeken die ik lees moeten vooral wel luchtig zijn, misschien een beetje gemakzuchtig van me. Ik heb soms wel het idee om iets van Tolstoj te lezen of extra literatuur voor mijn studie. Maar ik heb al zo veel verplichtingen, ik kom daar niet aan toe."

TAKE IT

Tekst: Martine Zuidweg / Fotografie: Bert Beelen

Luca Consoli haalt zijn boodschappen bij een landwinkel bij hem in de buurt

SLOW

Vakantie is dé periode om te experimenteren met Slow Food. Haal je ingrediënten bij de boer verderop en neem de tijd voor de bereiding van de maaltijd. Luca Consoli, universitair docent wetenschap en samenleving, doet het elke dag. Een kijkje in de keuken van een lekkerbek.

De achterpoot van een ree ligt klaar in een grijze ovenschaal. Als Luca Consoli ernaar kijkt, beginnen zijn ogen trots te glimmen, alsof hij het dier zelf heeft omgelegd. Hij heeft er wel de Betuwe voor doorkruist, want hij kocht het vlees bij een poelier in Driel. Op het aanrecht van zijn witte keuken ligt verder een rode kool te wachten, van de Historische Tuinderij in Lent. Consoli, docent wetenschap en samenleving aan de Radboud Universiteit, kookt vanavond een driegangen maaltijd en daarbij praat hij regelmatig als een chef-kok: “En dan gaan we dit combineren met Italiaanse tagliatelle met schapen- en geitenkaas van de boerderij.”

Hij kookt thuis elke avond. En altijd volgens de principes van Slow Food, kortweg: eerlijk, puur en lekker. Aanhangers van de Slow Food-beweging zijn lekkerbekken. Je zult ze niet aantreffen in fastfood restaurants, want ze nemen graag de tijd voor de bereiding en het eten van een maaltijd. Ze vinden dat we meer moeten genieten van de maaltijd. De beweging begon in 1989 in Italië, als protest tegen de eerste vestiging van McDonald's in Rome. In de loop van de jaren is Slow Food steeds meer een beweging geworden die ook opkomt voor de kleine boeren. Ze vinden dat het eten zonder schade voor de leefomgeving moet zijn geproduceerd, met een eerlijke vergoeding voor de producenten. Consoli, lid van de Nederlandse afdeling van

Slow Food, haalt zijn boodschappen bij twee landwinkels; boerderijen op 5 kilometer van zijn huis, die eten van het land verkopen.

Spanningsgebied

Naast de keuken staat een lichtbruine piano. Daarboven een hangkast propvol kruiden – “Het zijn er 121”, roept hij vanachter het aanrecht. In zijn boekenkast heeft hij drie planken ingeruimd voor zijn kookboeken. Maar ga er niet op zoek naar de nieuwste Jamie Oliver, want die staat er niet tussen. “Jamie kookt niet. Wat Jamie doet, is een paar ingrediënten bij elkaar gooien en dan is het klaar. Het is lekker hoor, maar het is geen koken. Koken is iets dóen met je ingrediënten.”

Consoli trekt zijn witte keukenschort recht. Dan snijdt hij met een groot mes de rode kool in kleine stukjes. Hij schilt de appels en maakt er blokjes van. Rode kool, appel en een gesneden ui verdwijnen even later in de pan. “We doen er ook een lepel ganzenvet bij. Dat geeft zo'n ongelooftelijke smaak.” Nog een half pijpje kaneel, twee blaadjes laurier en bosbessenjam. De kruidnagels steekt Consoli in een ui zodat ze niet zoek raken. Consoli let bij voedsel altijd op de afkomst. “Ik ga voor seizoensgebonden streekproducten die lekker smaken. Dat laatste is belangrijk. Je kunt wel superververantwoord bezig zijn, maar als het smerig is, heeft het geen meerwaarde.” Die streekproducten hoeven niet per se biologisch geteeld te zijn. “Je kunt een

SLOW FOOD TIPS

LEZEN

Osterie & Locande D'Italia. Engelstalige gids voor traditionele plekken om te eten en verblijven in Italië, te bestellen via bol.com.

FILMS

Babette's feast. Deense film uit 1987, naast een smaakvolle kookfilm met een suiker- randje ook een fijngevoelige vertelling over keuzes in het leven en typisch religieuze thema's als hoop, geloof en vergeving.

Big night. Amerikaanse film uit 1996, uitermate smakelijk culi-drama waarbij je door de aanstekelijke bereiding van klassieke Italiaanse gerechten, behalve honger, zin krijgt om zelf in de keuken te gaan staan.

WEBSITE

Kijk voor de Landwinkel bij jou in de buurt op: www.landwinkel.nl.

VAKANTIE

- Kamperen bij de boer
- Eet waar de lokale bevolking eet
- Vraag waar de lokale bevolking haar boodschappen doet
- Klaag niet dat het anders smaakt, dat moet juist

biologische paprika kopen die wordt ingevlogen uit Peru, maar je kunt ook op de fiets naar de lokale boer gaan. Die paprika is dan misschien niet biologisch, maar je kunt je afvragen wat beter is. Het is ook niet zo dat alles van ver per definitie slecht is. Je kunt een kleine boer in de bushbush ook een afzetgebied in het buitenland. Dat is het continue spanningsgebied van Slow Food, de uitdaging."

Consoli groeide op in de Italiaanse provincie Modena, in de buurt van Bologna. "De echte Lambrusco komt daar ook vandaan", zegt hij terwijl hij de fles licht mousserende wijn omhoog houdt. In Nederland is die niet eenvoudig te krijgen. Een vinotheek in de Professor Molkenboerstraat importeert 'm op zijn verzoek. Dertien jaar geleden verhuisde Consoli naar Nederland. Zijn passie voor koken is sindsdien alleen maar verder aangewakkerd. "Ik denk dat die passie latent altijd wel aanwezig was, maar in Italië had ik mijn moeder en die kan voortreffelijk koken. Toch: dat kant-en-klare voedsel was nooit aan mij besteed. Ik vind het gewoon smakeloos, los van alle duurzaamheidsaspecten. Ik kreeg van mijn moeder nooit voorverpakte koekjes. Ze bakte elke dag een taart. Daar kregen we dan een stuk van mee maar school."

Proeve van bekwaamheid

Er ligt een hoopje bloem op de grote houten plank op het aanrecht, van De Zuidmolen in Groesbeek, een variant die bij uitstek geschikt is voor verse pasta. In het midden is een kuiltje

waarin Consoli twee eieren laat verdwijnen. Het kneden en uitrollen van het deeg is een ambacht op zich. "Mijn oma zei altijd: 'Het deeg is klaar als er bubbeltjes op ontstaan.'" Consoli heeft meer van die wijsheden van zijn grootouders. Als klein jongetje werd hij vaak betrokken bij de bereiding van het eten. Met opa wilde hij konijntjes - "Ik heb actief geholpen om flappie om te brengen", zegt hij op samenzweerderstoon - bij oma keek hij toe als de pasta werd uitgerold.

Het is logisch dat Slow Food in Italië is begonnen, in Zuid-Europa is eten meer een onderdeel van het dagelijks leven dan in het noorden van Europa. Maar ook in de rest van de wereld wordt Slow Food opgepakt. In Japan is de beweging groot en in de Verenigde Staten, fastfoodland bij uitstek, groeit het aantal aanhangers. Consoli snuft tevreden aan de pan vol rode kool op het vuur, waarna hij zegt: "In Nederland is het vooral belangrijk stil te staan bij de goede streekproducten die we hebben. Veel Nederlanders vinden Nederlands eten niet lekker, volgens mij vanuit een soort calvinistisch idee dat je niet mag genieten. Ze doen hun eigen streekproducten daarmee tekort, terwijl die een heel specifieke smaak hebben." Zelf is hij wel te spreken over de Nederlandse keuken. "Een Texels lam of een uit de Ooijpolder is bijvoorbeeld heerlijk. Net als de oude appelrassen. Maar die verdwijnen omdat mensen mooie, rode, sappige, foutloze appels willen."

Zweetdruppels op zijn voorhoofd. De deegroller beweegt steeds sneller over de houten

plank. Het pastadeeg verspreidt zich als een plas water. Consoli probeert de deeglap overal even dik te krijgen en dat is nog niet zo eenvoudig. "Het uitrollen van de pasta werd vroeger in mijn streek gezien als proeve van bekwaamheid voor jonge vrouwen. Het zou een indicatie zijn voor hun huwbaarheid." Hij lacht. Dan vouwt hij het deeg om de deegroller heen en rolt nog een paar keer. "Zie je die bubbeltjes?", zegt hij in volle concentratie en met zijn gezicht vlak boven de lap. Opnieuw rolt hij de deegroller heen en weer. "Als 'ie doorzichtig begint te worden, weet je dat het deeg ongeveer klaar is." Hij legt - als het zover is - met een teder gebaar een theedoek over het deeg. "En dan gaan we de aardappels schillen, want het vlees mag op."

Hij snijdt de aardappelen in stukjes, die hij drapeert rondom de reebout. "Dan zuigen de aardappels het vet op en krijgen ze een heerlijke smaak." Rozemarijn uit eigen tuin erbij. "Dat is zo'n heerlijk kruid." Consoli hoort mensen wel eens klagen dat Slow Food alleen is weggelegd voor mensen met veel vrije tijd. Maar hij werkt ook fulltime en is bovendien gemeenteraadslid. "Als je een kwartiertje extra in de keuken staat, ben je er al. Een goede pasta heb ik in 25 minuten op tafel staan."

De achterpoot van de Betuwse ree suddert krap tien minuten in de oven als Consoli opeens uitroept: "Oooh, ik ruik het al. Heerlijk!" Hij maakt er een breed armgebaar bij en kijkt verrukt. Onlangs ontmoette hij de oprichter van Slow Food, de Italiaanse journalist Carlo Petrini, toen deze een bezoek bracht aan de jongerenafdeling van Slow Food Nederland in Amsterdam. Consoli trad op als tolk. Hij was gecharmeerd door de voorman, al is hij geen activist zoals Petrini, die volgend jaar met boze boeren wil optrekken naar Brussel. "Zelf reflecteer ik meer op de ethiek van het genieten. Via smaak ga je anders naar de wereld kijken. Het begint bij Slow Food, maar het is in feite een Slowfilosofie." Slow Food is ook niet hetzelfde als teruggrijpen op traditie. "Sommige traditionele gerechten zijn slecht voor het milieu, en zijn bovendien helemaal niet lekker." Consoli zelf gaat dan ook een stap verder dan zijn moeder, voor wie grootmoeders recepten heilig zijn. Tegenwoordig heeft hij in de zomervakantie, als hij Modena weer aandoet, eindeloze discussies met zijn moeder over de bereiding van het eten. "Mijn moeder is een goede streekkok, maar ze heeft totaal geen behoefte om te experimenteren. Ze zoekt de grenzen niet op. Ik wel." Samen achter het fornuis staan, doen ze daarom niet meer. *

Met medewerking van Tefke van Dijk

DE RARE WERELD VAN DE VOEDSELPRODUCTIE

Rob Cozzi, secretaris van Slow Food Nederland, neemt het op voor de kleine boer. "Het is niet zo dat we de McDonald's bestrijden, maar wij vinden dat je ook moet zorgen voor een markt van streekproducten uit de eigen regio."

Het onhandige zoek naar de oorsprong van de EHEC-bacterie in Duitsland heeft volgens Rob Cozzi (foto) één ding haarscherp duidelijk gemaakt: onze voedselketen is een groot raadsel geworden. Waar komt de paprika of de tomaat die we gewoontegetroou in de spaghettisaus gooien nou eigenlijk vandaan? En onder welke omstandigheden is die eigenlijk geproduceerd? We hebben vaak geen flauw idee.

Rob Cozzi is behalve directeur personeel en organisatie op de Radboud Universiteit ook secretaris van Slow Food Nederland, een club van 2800 doorgaans hoogopgeleiden die vinden dat de voedselproductie- en consumptie verbetering behoeft. Wereldwijd telt de beweging zo'n 80.000 leden. Het hoofdkantoor zit in Italië, waar eten een belangrijk onderdeel uitmaakt van de cultuur. Maar ook in de Verenigde Staten en Engeland groeit de beweging. Aangemoedigd door ouders die boos zijn over het junkfood dat hun kinderen op school krijgen voorgeschoteld.

Er gebeuren rare dingen in de wereld van de

voedselproductie, weet Cozzi. Nederlandse aardappelen die in Italië worden gewassen en dan weer op transport gaan naar Nederland. Tomatengewassen die een voor een verdwijnen tot er wellicht nog maar een enkele soort overblijft die in één klap kan worden weggevaagd door een virus of bacterie. "En wat doen we dan? Eten we dan maar geen tomaten meer?", vraagt Cozzi zich af.

Je zult hem niet snel aantreffen in de McDonald's, maar of een ander dat doet, moet hij of zij zelf weten, vindt Cozzi. "Het is niet zo dat we de McDonald's bestrijden, maar wij vinden dat je tegelijkertijd moet zorgen dat er ook een markt is voor streekproducten van kleine producenten in de eigen regio." Die producenten kunnen wel een steuntje in de rug gebruiken tegen het geweld van de grote supermarktketens. Zelf bezoekt Cozzi zaterdags trouw de Nijmeegse markt, de scharrelslager aan de Groenestraat en de kaasboer in de Lange Hezelstraat om zijn voedselvoorraad aan te vullen.

RECEPT VAN ROB COZZI

Penne met bloemkool

Vorbereidingstijd: 10 minuten

Kooktijd: 15 minuten

Voor 4 personen

- 800 gram biologische bloemkool in roosjes (van tuinderij Gordon's Spoor uit Groesbeek)
- 4 eetlepels olijfolie
- 1 teentje knoflook, gepeld
- 16 groene olijven zonder pit (van de Coop in de Molukkenstraat of de biologische zaterdagmarkt op Kelfkensbos)
- 400 gram penne
- zout en peper
- 150 gram geraspte biologische boerenkaas, bijvoorbeeld BrandRood (van Kaashandel de Wit) of belegen Groenhouten (van De Knollentuin).

Kook de bloemkool in ruim water met zout beetgaar (ongeveer 8 minuten), en haal ze uit het water. Bewaar het kookwater voor de pasta en kook die gaar volgens de verpakking.

Bak – terwijl de pasta kookt – in een koekenpan het knoflookteentje in een paar minuten bruin in de olijfolie en gooi daarna het teentje weg. Voeg de olijven en de bloemkool toe aan de olie en warm even door. Pasta afgieten als ze gaar is en mengen met de inhoud van de koekenpan. Op smaak brengen met peper en zout en serveren met de geraspte kaas.

RECEPT VAN LUCA CONSOLI

Voor 4 personen

VOORGERECHT

Tagliatelle met blauwaderige geitenkaas

Tagliatelle:

- 2 eieren
- "00" bloem (± 200 gr., afhankelijk van de maat van de eieren)

Maak op een plank een fontein van de bloem en doe er de eieren doorheen. Meng eerst met een vork en daarna met je handen totdat je een elastisch deeg hebt. Laat even rusten, rol het deeg vervolgens uit met een deegroller totdat het doorzichtig wordt, laat even drogen en maak er met een scherp mes tagliatelle van.

Kaassaus:

- blauwaderige geitenkaas
- schapenkaas geraspt
- olie
- roomboter
- optioneel: bieslook

Verwarm in een pan wat olijfolie en een flinke klont roomboter, voeg de kazen toe en laat even indikken. Voeg desgewenst fijngesneden bieslook toe.

Kook de tagliatelle in kokend gezouten water, giet de pasta in de pan met de saus en dien op.

HOOFDGERECHT

Betuwse reebout met aardappelen, rode kool en appeltjes

- Reebout (ongeveer 2 kilo)
- Lardeer de reebout met kleine stukjes spek
- Marineer de reebout gedurende 12 tot 24 uur in:
  - tijm en oregano
  - witte wijn
  - olie
  - zout en peper

Verwarm de oven op 220 graden. Doe de in grove stukken gesneden aardappelen in een braadslee, meng ze met olie, zout, peper en rozemarijn. Zet ze 10 minuten in de oven. Voeg aan de braadslee de bout met marinade toe. Zet het 10 minuten in de oven, zet vervolgens de temperatuur op 180 graden en laat het nog 30 minuten garen. Overgiet het elke 10 minuten met eigen vloeistof. Laat een paar minuten rusten en serveer in plakken met de aardappelen en de eigen jus (reebout is rosé het beste, te gaar koken resulteert in taai vlees).

BIJGERECHT

Rodekool met appel

- 1 kg rodekool
- 4 el azijn
- 2,5 dl rode wijn
- 2 el boter
- 4 el bosbessenjam
- 1 ui, gesneden
- 1 ui met 5 kruidnagels erin gestoken
- 2 appels
- 1 dl appelsap
- ½ pijpje kaneel
- 2 laurierbladeren
- zout en peper

Snijd de rodekool in vier stukken, verwijder de stronk en snijd de kool heel fijn. Appels schillen en in blokjes snijden. Boter verhitten, gesneden ui en appel licht bruinen, de rodekool toevoegen en al roerend 3 minuten smoren. Met appelsap, wijn en azijn blussen. Bosbessenjam, kaneel, laurier, peper en de ui met kruidnagels toevoegen. Nog geen zout toevoegen.

Op matig vuur een half uur stoven en regelmatig roeren. Dan anderhalf uur op laag vuur met deksel garen, af en toe roeren.

De laurier en de kruidnagel-ui uit de pan nemen. Op smaak brengen met zout en peper.

NAGERECHT

Biologische yoghurt met frambozen en kaneel

Schenk de volle (ongezoete) biologische yoghurt in schaaltes, verdeel de frambozen erover en strooi er kaneelpoeder over.

Afkomst ingrediënten:

- Biologische "00" bloem voor tagliatelle en biologische volkorenbloem voor brood: De Zuidmolen, Herwendaalseweg 1, Groesbeek
- Kazen (deels uit melk van eigen geiten): Landwinkel De Grote Doorn, Loenensestraat 1, Slijk-Ewijk
- Zelf verbouwde groenten en fruit: Historische Tuinderij, Griftdijk Noord 11, Lent
- Appels: Landwinkel De Woerdt, Woerdsestraat 4, Ressen
- Reebout uit de Betuwe: Poelier Hoogsteder, Elster Grindweg 22, Driel
- Biologische yoghurt: Albert Heijn, Jonagoldstraat 57, Nijmegen

ddrkk

Tekst: Tim de Hullu / Foto: Dick van Aalst

DE NATIONALE BEKER, HET LANDSKAMPIOENSCHAP EN DE EUROPACUP: DAT IS DE BUIT VAN BADMINTONSTER **SELENA PIEK**. DIE TUSSEN HET SPORTEN DOOR OOK NOG COMMUNICATIE-WETENSCHAP STUDEERT. TIJD VOOR EEN "ZWAAR PASSIEVE VAKANTIE".

Wat een jaar.

"Kun je wel zeggen! Ik heb dit jaar tien toernooien gespeeld in onder meer Indonesië, Zwitserland, Duitsland en Tsjechië. Daarnaast speelde ik met mijn team in de Nederlandse competitie, dus elk weekend stond in het teken van badminton. En doordeweeks ook, ik train elke dag op Papendal."

En je studie is er ook nog.

"Ja, ik ben nu twee jaar bezig en dat gaat volgens mijn eigen planning. Ik heb bijna mijn eerste jaar gehaald en heb ook een paar vakken uit het tweede jaar afgerond. Het is een kwestie van topsport en studie opsplitsen: ik zorg ervoor dat ik bij de werkgroepen aanwezig ben, volg een paar colleges in Nijmegen en van sommige colleges raadpleeg ik de powerpointpresentaties. Van mijn trainingsprogramma mis ik door mijn studie één baantraining en een krachtssessie."

Worden jouw keuzes geaccepteerd?

"Mijn trainer is er niet zo blij mee. Hij snapt het studiestelsel niet en vindt dat ik vol voor de sport moet gaan. Maar deze combinatie vind ik belangrijk: ik kan niet alleen maar op topsport inzetten. Ten eerste kan ik mijn geld niet alleen met badminton verdienen en ten tweede weet je nooit wat er gebeurt. Neem badmintonster Rachel van Cutsen, die ook aan de Radboud Universiteit gestudeerd heeft. Ze scheurde haar meniscus en kon niet meer op hoog niveau badmintonnen, maar heeft dankzij haar studie nu wel een goede baan."

Betekent wel dat je het razend druk hebt. Ooit van onthaasten gehoord?

"Lekkere term zeg, onthaasten! Daar heb ik nu enorm behoefte aan. Gelukkig heb ik er afgelopen jaar wel voor gezorgd dat ik mijn rust pakte. Vaak train ik tot vier uur en heb ik de avond vrij. Lekker ontspannen, af en toe een avond gek doen met vrienden, naar een verjaardag... Voor mij is écht onthaasten: op de bank een goede film of serie kijken, héérlijk."

Komend seizoen speel je bij een Duits team. Wordt dat een nóg drukker jaar?

"Wel iets drukker ja, vooral vanwege de reistijd van Arnhem naar Duitsland. Het scheelt dat in Duitsland de competitie om toernooien heen wordt gepland en de competitie zelf efficiënter is opgebouwd dan in Nederland. Dus waarschijnlijk heb ik meer tijd om te onthaasten en te studeren. We zullen zien, eerst maar eens flink onthaasten op vakantie."

Wat ga je doen?

"Zwaar passief, haha. Schrijf maar in hoofdletters! Het jaar was actief genoeg. Ik vraag vanwege mijn studie altijd drie weken vrij in plaats van twee en ga in die periode acht dagen weg. Waar naartoe, weet ik nog niet. Een last minute naar de zon. Om een beetje de conditie op peil te houden, moet ik ook daar één keertje hardlopen, maar voor de rest is het elke dag alleen maar doen waar ik zin in heb."

Nestel je in een strandstoel en lees het verhaal dat **Sebastiaan Andeweg** (1989) schreef voor *Vox*. Andeweg studeert Nederlands en is redacteur van literair tijdschrift *Op Ruwe Planken*.

IEMAND MOET TOCH

Over het algemeen genomen vond Grevbäck zichzelf goed terechtgekomen. Hij had nooit gekeken op een vriendinnetje meer of minder, hij had een appartement in het centrum van de stad en zijn eigen bedrijf had hij zo ingericht dat hij met minimale inspanning maximaal resultaat kon behalen. Hij hoefde alleen maar af en toe op zijn bankrekening te kijken. Grevbäck was er niet meer het type voor om hard te werken, daar had hij nu anderen voor. 's Nachts hing hij rond in clubs en nachtclubs, Grevbäck's bankrekening vond het allemaal prima. Vanavond was zo'n avond waarop Grevbäck na afloop op de bank plofte. Grevbäck zapte door het tv-aanbod.

Een paar jaar geleden richtte Grevbäck een internetzaak op. In zijn webwinkel verkocht hij mobiele telefoons met en zonder abonnement. De zaken gingen goed, want hij was net zo goedkoop als dat hij aanzien had. De uitstraling, daar gaat het om op het internet, dat wist Grevbäck maar al te goed. Mensen hoeven de shit niet te zien, alleen de mooie kanten.

Er was niets op tv. Uitgerekend nu was er niets op tv. Grevbäck kon zich eigenlijk ook niet meer herinneren wanneer hij voor het laatst iets interessants op tv had gezien, maar dat verzweeg hij even voor zichzelf. Hij had met zichzelf te doen, toen hij langs het zoveelste belspelletje kwam. Een blonde griet riep om het hardst dat ze wilde dat iemand won. Grevbäck nam haar in zich op en probeerde met zijn geniale geest ter plekke een manier uit te vinden om haar uit de tv te sleuren, zijn kamer in.

Net toen Grevbäck zijn hele vermogen op de tv had gericht, ging de telefoon. Grevbäck vloekte, zoals hij graag deed als hij alleen thuis was, maar ook als er iemand anders bij was. Het was Portis, de zak, die hij deze zomer in dienst had genomen om zijn taken waar te nemen. De instructies over het bellen op zijn privénummer waren kort, maar kennelijk nog niet duidelijk genoeg. Grevbäck

liet de telefoon zijn gang gaan en zette het volume van de meid iets harder.

Hij kon zich niet precies herinneren waarvan, maar Grevbäck meende dat hij haar herkende. Het was goed mogelijk, want hij kende vrij veel vrouwen in de stad. Vaak niet bij naam en toenaam, en soms ook niet langer dan één avond, maar als hij van elk van hen de naam had genoteerd, had hij een redelijke lijst. Hij besloot het te gaan doen, namen noteren. Een boek vol vrouwennamen, dat leek hem wel wat.

De telefoon ging weer. Portis. Wat heeft die vent toch? Grevbäck snoerde de griet op tv de mond en nam in dezelfde beweging de telefoon op.

"Grevbäck, Portis hier, we moeten praten."

"Praten, Portis? Nu? Het is midden in de nacht."

"Het is al na negenen." Grevbäck keek op zijn horloge en zag dat het waar was. Hij had geen gevoel meer voor dag en nacht. De rest van de stad was alweer opgestaan. Het verklaarde de praatprogramma's op de buis. De griet was een unicum.

"En waarom bel je me dan zo vroeg?" snauwde Grevbäck om te snauwen.

"Meestal ben je nog wel wakker."

Laat je personeel je niet kennen. Scherm ze van je af. Laat ze alles voor je doen, maar laat ze geen benul van je leven hebben. Ze gebruiken alles tegen je.

"Maar we moeten praten, kom naar kantoor, het is belangrijk."

Grevbäck wilde net fijntjes uitleggen dat hij zich niet liet commanderen door iemand die hij zelf uitbetaalde, maar de verbinding was al verbroken. Hij wierp de telefoon in een hoek en zette de griet weer aan. Die was echter vervangen door twee mannen aan een tafel. De een had een snor en de ander een gitaar. Grevbäck zette de tv uit en ging onder de douche staan.

WINNEN

Het kantoor van zijn bedrijf zat een paar straten verderop. Dat was niet omdat hij er zo vaak moest zijn, maar meer omdat Grevbäck vond dat het centrum van de stad nu eenmaal de meeste status had. En status is belangrijk voor een bedrijf, ook al verkoopt het goedkope telefoonabonnementen via internet.

In de winkel op de begane grond stond Rens achter de toonbank. Rens nogwat, Grevbäck wist het niet meer. Een vloerkleed van een vent was het, maar hij kon wel verkopen. En dat maakte het hebben van een fysieke winkel weer rendabel. Grevbäck had hem geopend omdat veel klanten hun nieuwe toestel graag zelf kwamen ophalen. Een portiekwoning in een achterstandswijk volstaat dan niet, zeker niet als de zaken goed lopen. Status was de helft van het product, prijs de andere.

“Goedemorgen mijnheer Grevbäck”, zei Rens op een toontje dat Grevbäck niet beviel.

“Goedemorgen,” zei Grevbäck kortaf, “waar is die kleerhanger Portis?”

“Die zal wel boven zitten, had hij u gebeld?”

Ah, die was op de hoogte. Grevbäck woog Rens' verkoopkwaliteit af tegen het genot hem te kunnen ontslaan. Het wankelde. Grevbäck snoof en wierp zich door de deur naar het magazijn.

“Fijn dat je zo snel kon komen”, zei Portis terwijl hij Grevbäck een hand aanbood. Grevbäck ging er verder niet op in en wenkte Renate, terwijl hij op het koffiezetapparaat wees. Renate, die naam moest in zijn vrouwenboek. Hij bedacht zich dat hij ook haar achternaam niet wist. Het was iets met een B. Renate Blom, gokte hij.

“Tuurlijk ben ik er snel”, mompelde Grevbäck. “Laat me de cijfers maar zien, wat is er aan de hand? Ik krijg ze wel weer omhoog.”

“Het zit hem inderdaad in de cijfers, maar wij hebben zelf al een oplossing.”

Het moest niet gekker worden. Zijn personeel bedacht zelf oplossingen. Dat hij dit nog mocht meemaken. Natuurlijk hadden ze van hem alle bevoegdheden gekregen in de hoop dat ze die oplossingen zelf bedachten, maar dat het ook werkelijk zou gaan gebeuren, dat had Grevbäck tot nu toe nog niet voor mogelijk gehouden. Hij was al bijna in zijn nopjes toen hij zich begon af te vragen waarom hij hier dan was.

“Omdat ik vond dat je op de hoogte moet zijn. De plannen worden al uitgevoerd.”

Portis rommelde wat in de papieren op zijn bureau. Meer voor de sier, zag Grevbäck, want uiteindelijk pakte hij het bovenste stapeltje.

“Dit zijn de cijfers. We kunnen driekwart besparen op onze uitgaven, met slechts één reorganisatie.”

“Mooi, mooi.” Grevbäck genoot alweer. Reorganisatie, dat rook naar ontslag. Ontslag was iets fijns. Ontslag ontdeed je van de rotte appels en je hield er ook nog geld aan over. En dan driekwart van de uitgaven, dat klonk als muziek in zijn oren.

“En wie is de gelukkige, als ik vragen mag?”

“Het laatste blaadje is de ontslagbrief”, zei Portis met een hoofdknik.

Grevbäck pakte het laatste blaadje erbij en las zijn eigen naam. Hij keek op naar Portis, die hem ernstig aankeek. Grevbäck dacht aan de meid van het belpelletje. Iemand moet toch winnen.

Je kunt natuurlijk alle stadskranten uitpluizen, honderden sites afgaan of je abonneren op een veel te frequente nieuwsbrief om erachter te komen wat Nijmegen komende maand te bieden heeft op cultuurgebied. Maar je kunt ook gewoon achterover leunen en vertrouwen op de mening van vier Vox-deskundigen.

LUISTEREN

TIMO PISART (22), STUDENT PSYCHOLOGIE, SCHRIJVER VOOR 3VOOR12/ARNHEM-NIJMEGEN EN GITARIST IN DE INDIEFOLKFORMATIE OIIO

HABANA AAN DE WAAL

16 t/m 22 juli aan het Waalstrand bij Lent

Persoonlijke favorieten zijn jungleblueszanger C.W. Stoneking en hiphopfilm-muziekensemble La Boutique Fantastique, uit de stal van Kytteman.

MUZIEK EN KUNST IN DE KERK

16 t/m 22 juli in de Stevenskerk

In serene sferen genieten van de vertederende pianostukken van Deense zangeres Agnes Obel, de dijk van 'n stem van Huub van der Lubbe en een akoestisch optreden van rockband De Staat.

11,50 euro per concert

ÓLAFUR ARNALDS

16 en 18 juli in het Besiendershuis, 17 juli in het Valkhofpark

Festival de-Affaire heeft de IJslandse muzikant Ólafur Arnalds aangetrokken als 'artist-in-residence'. Op besloten locatie zal hij met een select gezelschap improvisaties ten gehore brengen. Het concert in het Valkhofpark is gratis, kaarten in het Besiendershuis kosten 10 euro

ONTLADEN IN EIGEN STAD

Tekst: Timo Pisart / Foto: Gerard Verschooten

Godfried Verstegen springt op uit zijn bureaustoel, verlaat het kantoor aan de Prins Hendrikstraat en wandelt naar de naburige friettent voor een verkoelend raketijsje. "Ook dit is Habana." Af en toe moet je even afstand nemen van de drukte en hectiek van het alledaagse leven, bedoelt de artistiek leider van festivals de-Affaire en Habana aan de Waal. En dat is precies wat het festival Habana biedt tijdens de Vierdaagsefeesten. Terwijl de binnenstad van Nijmegen zeven dagen wordt overspoeld door feestende mensen en wandelaars, vormt het Waalstrand aan de overkant van de rivier het toneel voor avontuurlijke muziek, theater en poëzie, maar

altijd op een ongedwongen manier. Verstegen: "Als jij daar zit met je voeten in het water en je billen in het zand, dan kun je alles over je heen laten komen en op je laten inwerken. De locatie is zo groot dat je aan het water vernieuwende muziek kunt horen, en je je op het grasveld kunt laten verleiden door prikkelend theater."

Oase van rust

Al vijftwintig jaar vindt festival de-Affaire plaats tijdens de Vierdaagsefeesten om een cultureel verantwoord tegengeluid te geven. Op een regenachtige novemberavond in 2004 besloot Verstegen het festival uit te breiden tot de andere kant van de Waal. "Die plek fascineert me al jaren:

OP STEENWORP AFSTAND VAN HET LUIDRUCHTIGE FESTIVALGEDRUIS DAT VIERDAAGSEFEESTEN HEET, BEVINDT ZICH EEN MUZIKAAL PARADIJS OP AARDE.

Habana aan de Waal,
 zomer 2010

het is een natuurlijk stadsstrand en een van de mooiste plekken van Nijmegen." Inmiddels is het strandfestival al zeven jaar een oase van rust. De afgelopen vier jaar groeide het festival explosief: komend jaar spelen er 26 bands, dragen er veertien dichters voor en zijn er tientallen theatervoorstellingen. "Muziek liefhebbers van ieder slag komen op het Waalstrand aan hun trekken", vindt Verstegen. Op het moment is hij het meest te spreken over John Holt. "Waarschijnlijk zegt zijn naam je niets, maar hij is samen met Bob Marley de stamvader van de reggae. Voorheen kwam de man nooit Jamaica af, maar afgelopen jaar besloot hij te gaan touren." Ook C.W. Stoneking belooft een bijzondere ervaring te worden: een boomlange ver-

schijning die eruit ziet en klinkt alsof hij in de jaren twintig is blijven hangen met snerpende jungle blues.

Wie genoeg heeft van de muziek, kan op Habana zijn heil gemakkelijk elders zoeken: naast de vele theaterproducties van onder andere Hendrick-Jan de Stuntman (bekend van Oerol) en Sven Ratzke, lopen bijvoorbeeld ook 'de dames van Hot and Easy' rond. "Bij hen kun je lekkere biefstukken eten die met een enorme vlammenwerper worden klaargemaakt." Ook staat er een heuse sauna op het terrein, om te ontspannen. Verstegen: "Dat is uiteindelijk het belangrijkste op Habana, ontladen en vakantie vieren in je eigen stad." *

www.de-affaire.nl/habana

ZIEN

PIETER NABBE, FREELANCE
 JOURNALIST EN FILMKENNER

LA CONQUÊTE

Vanaf 14 juli in LUX

Hoe Sarkozy de macht greep in Frankrijk. *La Conquête* is geen film die bijdraagt aan de populariteit van de Franse regeringsleiders. Wel fascinerend.

LE GAMIN AU VÉLO

Vanaf 21 juli in LUX

Voor de verandering schijnt de zon in *Le Gamin au vélo*, de nieuwe film van de gebroeders Dardenne. Prachtfilm met het jeugdige talent Thomas Doret.

ONE FLEW OVER THE CUCKOO'S NEST

Vanaf 28 juli in LUX

Een naargeestige maar hilarische aanklacht van Milos Forman tegen misstanden in de geestelijke gezondheidszorg. Jack Nicholson in topvorm.

LEZEN

ANNE LOZEMAN (26), STUDENT
 NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR

A.F.TH VAN DER HEIJDEN 'Tonio'

De roman die Van der Heijden schreef over zijn zoon die door een auto werd geschept en overleed, is een intiem document waarin de herinneringen en emoties indrukwekkend zijn beschreven, zonder dat de beschrijving sentimenteel wordt.

ROBBERT WELAGEN

'Porta Romana'

Emilio Lastrucci verliest na een geweldsmisdrijf zijn geheugen. Op zoek naar zijn verleden wordt hij de detective van zijn eigen verhaal. Lastrucci's angst is bijna voelbaar, Welagen weet de sfeer treffend te beschrijven.

MARIE NDIAYE

'Drie sterke vrouwen'

Veertien juni won de Frans-Senegalese schrijfster Marie NDiaye de Europese Literatuurprijs voor *Drie sterke vrouwen*. Een indringende roman over het gevecht van drie vrouwen voor een beter bestaan.

UITGAAN

MATHIEU JANSSEN (26),
 STUDENT SOCIOLOGIE EN
 PROGRAMMAMAKER BIJ LUX

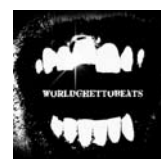
19 JULI IN MERLEYN

Wil je na afloop van de Affaire bij deze afterparty naar binnen, zorg dan dat je op tijd binnen bent. Nijmeegse house- en technogrootheden Roger Gerressen en Darko Esser gaan voor een lange rij zorgen!

20 JULI OP DE ZEESTER

Eigenlijk is het de hele week feest op deze varende disco. Ook deze zomerfeesten zal partyboot de Zeester weer aanmeren aan de Waalkade.

21 JULI IN DE ONDERBROEK

Leegblazen die airhorn en schudden met die billen. De donderdag van de vierdaagsefeesten sluit je af in de Onderbroek met de 'world ghetto beats' van het Haagse dj-collectief Dagga D'agga.

Van Peellaan 4 | 6533 ZM Nijmegen | Tel: 024 - 355 69 02

4-daagse!!!

Vrijdagmiddag tijdens de intocht op de Via Gladiolo...

LIVE MUZIEK BIJ VALDIN!

www.valdin.nl

OKTOBERFEST

MÜNCHEN 17Sep-02Okt11

3 Volle dagen Oktoberfest
Vervoer + Verblijf + Fun!

WWW.OKTOBERFESTREIZEN.NL

TAALCOACHES 2 uur p/w

De Vrijwilligerscentrale Nijmegen zoekt vrijwilligers die zich 2 uur p.w. inzetten om inburgeraars te helpen met de Nederlandse taal en hun zelfredzaamheid in de Nederlandse samenleving.

Zie www.vwc-nijmegen.nl
of bel 024-3812740.

Karaktervolle locaties

Studiecentrum Soeterbeek

Ruimte voor concentratie

www.ru.nl/soeterbeek

reserveringsbureau@fb.ru.nl

of bel: 024 - 361 58 25

Uw locatie voor één of meerdaagse cursussen, seminars, vergaderingen, trainingen of conferenties. Ervaar de inspirerende rust.

Faculty Club Huize Heyendael

Dé ontmoetingsplek op de campus

www.ru.nl/facultyclub

facultyclub@fb.ru.nl

of bel: 024 - 361 59 79

Lunch en diner à la carte, ook arrangementen voor recepties, diners en feesten. Uitzonderlijk geoutilleerde vergaderruimten.

Ben jij de ondernemende student die een vliegende start wil maken?

Check www.LIOFYeah.nl

LIOF Yeah!

tot €50.000 te winnen!

Rabobank

vodafone

LIOF

LIOF Yeah is een studentondernemerscompetitie van NV Industriebank LIOF met leadpartners Rabobank en Vodafone en met medewerking van OfficeDepot, Unilogic integrated ICT, RSM Wehrens, Mennen & de Vries, Infour Marketing + Communicatie, Schrijen-Lippertz en LIOF Business Centers.

Radboud Universiteit Nijmegen

Het Nijmeegs Universiteitsfonds helpt studenten op weg...

Wat ga jij doen?

www.snuf.nl

STICHTING NIJMEEGS
UNIVERSITEITSFONDS

MEDEZEGGENSCHAP ACTUEEL

niet zo spannend, wel zo belangrijk

www.radboudnet.nl/medezeggenschap
www.ru.nl/usr

SSHN

In de komende GV-cyclus staat het jaarverslag van de SSHN op de agenda. De studentenhuisvester is flink bezig het woningaanbod in Nijmegen te vergroten en ook te verbeteren. SSHN geeft aan in te zetten op de kwaliteit van de schoonmaak en het voorzieningspakket. De USR dringt bij het college aan de goede banden met de SSHN in stand te houden zodat ook naar de gemeente een sterk front gevormd kan worden.

Bezuinigingsmaatregelen

De maatregelen van het kabinet Rutte noodzaken de universiteit te bezuinigen. Door o.a. de langstudeerdersregeling en verschillende kortingen op de onderzoeksmiddelen moet de universiteit €21 mln bezuinigen. Tot op heden is er €14 mln vrijgemaakt. De overige €7 milj moeten komen van besparingen op o.a. de decentrale arbeidsvoorwaarden en de momenteel niet-kostendekkende voorzieningen (parkeren, catering). Onderwijs en onderzoek worden ontzien.

Jaarverslag

De toon van het jaarverslag 2010 is nog erg positief. In 2010 waren er al wel voortekenen van de komende bezuinigingen maar in de praktijk was het nog niet zichtbaar. Op dit moment is de kwestie echter wel actueel. De OR en USR houden desondanks een vinger aan de pols wat betreft de normale gang van zaken en kijken kritisch of de afspraken en plannen die in het verleden zijn gemaakt wel consequent worden doorgevoerd en opgevolgd.

Verschuiving van zetels

De verkiezingen van de OR laten een andere zetelverdeling zien. Binnen de OR heeft de AUB winst geboekt door te stijgen van 9 naar 10 zetels. Dit gaat ten kosten van de ABVAKABO die 2 zetels heeft moeten inleveren. Nieuwkomer VAWO heeft één zetel weten te bemachtigen. PON (promovendi) en RPN (postdocs) hebben al hun verkiesbare personen, respectievelijk 2 en 1, in de OR weten te krijgen.

Foto: Gerard Verschooten

Dubbelinterview

Rianne & Irina

Rianne Lammers Promovenda UMC Urologie
en Irina Hauser Student Wiskunde en USR-lid
namens KIS

	Rianne	Irina
Welk OR/USR onderwerp ligt je het meest aan het hart?	Onderzoek: dit is een redelijk onderbelicht item maar wel super belangrijk voor mij aangezien dat mijn belangrijkste werkzaamheid is op dit moment.	Bezuinigingsmaatregelen.
Wie is het minst saai GV-lid?	Robert Arpots: ik ken niemand anders die zich in de pauze van een vergadering gaat opdrukken midden in de Senaatszaal.	Wilma.
Wat is je grootste passie?	Mijn werk als arts-onderzoeker en in mijn vrije tijd leuke dingen doen met vrienden, zoals salsa dansen.	Beleggen op de beurs.
Waar geloof je in?	Dat je het verste komt door elkaar dingen te gunnen en door aardig te zijn.	Ik geloof erin dat men door oplossen van wiskundige problemen slanker wordt.
Wat is je ultieme droom?	Uroloog worden.	Op Wall Street werken.
Beste advies dat je ooit hebt gekregen?	Als je kritiek krijgt, bedenk dan dat mensen dit geven omdat ze je de moeite waard vinden en opbouwend willen zijn voor je eigen ontwikkeling.	Als je de dag zo leeft alsof het je laatste is, dan zal het waarschijnlijk ook de laatste zijn.

NIEUW GEZICHT

NAAM: ROB VAN ZWOL (51)
VORIGE FUNCTIE: HOOFD
FACILITEIT & HUISVESTING BIJ
ROC A12
NIEUWE FUNCTIE: HOOFD
AFDELING BEHEER BIJ HET
UNIVERSITAIR VASTGOED-
BEDRIJF
SINDS: 15 FEBRUARI 2011

Wat heb je eerst gedaan?

Ik ben botanisch onderzoeker geweest aan de Wageningen University. In 1993 ben ik vervolgens het facility management ingegaan. Daar heb ik toen ook voor verder gestudeerd: facility management en ook bedrijfskunde. Ik heb als facilitair manager eerst bij de Wageningen University gewerkt, toen in de zorg en als laatste bij de R.O.C. A12 in Ede en Arnhem.

Hoe bevalt het hier?

Wat ik heel leuk vind hier is het omgaan met mensen. Als onderzoeker zit je toch een beetje in je eigen kleine wereldje, dat is in deze functie heel anders. Je ziet daarnaast sneller resultaat van je werk, hoewel vastgoed natuurlijk wel om lange termijn-projecten draait. Hier op de universiteit vind ik ook de dynamiek, al die jonge mensen, prachtig. Dat is dan weer heel anders dan in de zorg, ik ben hier veel gelukkiger op het werk.

Wat doe je hier precies?

Ik ben hoofd van de afdeling Beheer, wij dragen zorg voor de gebouwen op de campus. De gebruikers – dat zijn de faculteiten – moeten het er naar hun zin hebben. Het is dus heel klantgericht, maar tegelijk moeten we ook het college van bestuur vertegenwoordigen als eigenaar van de gebouwen. Dat levert soms wel belangenconflicten op: voor ons is het handig alles te standaardiseren, terwijl de gebruikers het liefst alles zelf regelen. Ondanks dat ik hier pas drie maanden werk, ben ik trots op de gebouwen. Ze voelen al aan als 'mijn' gebouwen.

AGENDA

MEDEDELINGEN OF BERICHTEN
VOOR VOX CAMPUS KUNT U
STUREN NAAR: VOXCAMPUS@
VOX.RU.NL DE VOLGENDE VOX
VERSCHEIJNT OP 15 AUGUSTUS 2011.

Heino Falcke (links), hoogleraar Astrodeeltjesfysica en radioastronomie is één van de drie gelukkige wetenschappers aan wie een Spinozapremie is toegekend door NWO. De Spinozapremie is de hoogste Nederlandse onderscheiding in de wetenschap. Falcke ontvingt 2,5 miljoen euro voor zijn wetenschappelijke onderzoek op het gebied van zwarte gaten en kosmische deeltjes.

ALGEMEEN

www.radboudtravelclinic.nl

Goed voorbereid op reis

De Radboud Travel Clinic is gelegen op de campus en beschikt over de expertise van:

- Gecertificeerde bedrijfs-/reizigersartsen van de Arbo- en Milieudienst;
- Internist-infectiologen van het UMC St Radboud die gespecialiseerd zijn in tropische ziekten;
- Gespecialiseerde laboratoria voor diagnostiek naar tropische ziekten. Medewerkers of studenten kunnen

bij de Radboud Travel Clinic (RTC) van het Universitair Centrum Reizigersgeneeskunde, terecht voor een persoonlijk reisadvies, vaccinaties en indien nodig malariaprofylaxe. Ook meereizenden zijn welkom. Wie voor werk of studie naar het buitenland gaat, kan te maken krijgen met specifieke werkgebonden risico's (bijvoorbeeld prikaccidenten in een buitenlands ziekenhuis of bijzondere infectieziekten bij veldwerk). De bedrijfsreizigersartsen verzorgen advies op maat.

ADVERTENTIE

Nederland op de wereldkaart

Heino Falcke doet fundamenteel onderzoek naar zwarte gaten. Hij pioniert aan de grens van zijn vakgebied en daarmee aan de grenzen van het heelal. Zo zet hij Nederland op de wereldkaart. Wij feliciteren hem met de Spinoza premie 2011.

Radboud Universiteit Nijmegen

Op het medisch reizigersspreekuur krijgt men advies door internisten die gespecialiseerd zijn in infectieziekten en tropische geneeskunde. Locatie: RTC reisadviesing en vaccinaties, Arbo- en Milieudienst (AMD), Erasmuslaan 17, tel. 3655615

Cursus Arbeidsrecht voor niet-rechten studenten

31 AUGUSTUS, 8.45 uur: introductiebijeenkomst; werkcolleges van 7 september t/m 7 december op woensdag van 8.45-10.30 uur. Ter voorbereiding van de cursus dient bestudeerd te worden: 'Hoofdstukken vermogensrecht, hfdst II t/m IX, van J.H. Nieuwenhuis (geldt niet voor studenten Managementwetenschappen, Inleiding Recht of een ander vak hebben gedaan). ECTS: 9 resp. 6. Informatie: mw. mr. C. Jacobs-de Klerk, tel. 3612306, aanmelden via KISS.

www.ru.nl/urd

Aangepaste openingstijden horeca-outlets tijdens de zomervakantie.

SPORT

www.ru.nl/usc

Actiesportkaart Sportcentrum
Tot en met 31 augustus kunnen deze zomer voor €42,00 verschillende sporten beoefend worden op het Universitair Sportcentrum. Dagelijks kunnen tickets gereserveerd worden voor diverse sporten op muziek, zoals Zumba, Steps, Pilates, Bootcamp en Power Workout. Ook gewoon binnenlopen bij Beweging Op Muziek en Zumba XL of een gratis tennis- of squashbaan reserveren en onbeperkt fitnessen. Sportcentrum is zeven dagen per week geopend. Locatie: USC, Heyendaalseweg 141.

CULTUUR

www.plicavocalis.nl

1 JULI, 20.00 uur: optreden popkooi Plica Vocalis
Locatie: De Lindenberg.

www.ru.nl/soeterbeek-programma

14 JULI, 12.45 - 13.45 uur, 'Chocola-passie'
10 AUGUSTUS, 12.45 - 13.45 uur, Soeterbeek Zomercafé: beeldhouwen
Locatie: Botanische Tuin, Hortus Arcadië

www.paoheyendael.nl

8 SEPTEMBER: Palliatieve zorg bij hartfalen en COPD, aandacht voor casuïstiek, het (zo mogelijk) herkennen van verschillende fases in het ziekteproces en proactieve zorgplanning.
16 SEPTEMBER: Euthanasie en de dokter, een ingrijpend proces, symposium.

PERSONEELSVEEERENIGING

www.ru.nl/pv

4-14 JULI: afhalen shirts, wandelboekje en polsband bij de Textiel-service (beneden etage hoofdgebouw UMC St Radboud, route 523) op vertoon van PV-lidmaatschapskaart of personeelsbadge (RU of UMCN) of de bevestiging van aanmelding voor verzorging.

BENOEMINGEN

www.ru.nl/persberichten

DHR. DR. M.J.P.M. (MARC) VERBRAAK (Oss, 1964) is per 16 juni benoemd tot bijzonder hoogleraar Gezondheidszorgpsychologie (FSW)

DHR. PROF. DR. N. (NICO) KARSSEMEIJER (Wageningen, 1955) is per 1 juni benoemd tot hoogleraar Computer Aided Diagnosis (UMC St Radboud)

DHR. PROF. I. (IEKE) MOERDIJK (1958) is per 1 september benoemd tot hoogleraar Algebra en Topologie (FNWI)

DHR. PROF. A.P.J. (ANTAL) VAN DEN BOSCH (1969, Made) is met ingang van 1 september benoemd tot hoogleraar Example-based language modelling (Letteren)

Vacatures

Kijk voor vacatures en uitgebreide informatie op:
www.ru.nl/vacatures

Deze week onder meer:

- **Technicus hersenonderzoek** (0,7 - 1,0 fte), externe vacature **Donders Instituut, Centre for Cognitive Neuroimaging**
- **Coördinator digitale bibliotheek** (0,8 - 1,0 fte), interne vacature **Universiteitsbibliotheek/KDC**

Voor interne vacatures, kijk op www.radboudnet.nl/vacatures

PROMOTIES & ORATIES

1 JULI, 10.30 UUR / promotie dhr. M.E. Andres (FNWI), 'Quantitative analysis of information leakage in probabilistic and nondeterministic systems'.

1 JULI, 13.00 UUR / promotie dhr. dr. T. Theelen (UMC St Radboud), 'Scanning laser imaging of the retina. Basic concepts and clinical applications'.

1 JULI, 15.45 UUR / oratie mw. prof. dr. S.A.E. Geurts (FSW) 'In time out of office': over herstel van werk en werkstress'.

4 JULI, 10.30 UUR / promotie mw. L.M-E. Staals (UMC St Radboud), 'Sugammadex in renal failure'.

4 JULI, 13.30 UUR / promotie dhr. drs. R.M.M. Willems (FNWI), 'Polynomial automorphisms and Mathieu subspaces'.

4 JULI, 15.30 UUR / promotie mw. drs. ing. M.M. Goedendorp (UMC St Radboud), 'Exploring fatigue in cancer patients. From diagnosis until one year after cancer treatment'.

5 JULI, 10.30 UUR / promotie dhr. drs. A.J. Koutsman (FNWI), 'On the road to supersymmetry with ATLAS'.

5 JULI, 13.30 UUR / promotie mw. drs. E.H.C. Cup (UMC St Radboud), 'Occupational therapy, physical therapy and speech therapy for persons with neuromuscular diseases. An evidence based orientation'.

5 JULI, 15.30 UUR / promotie mw. drs. M. Hogeveen (UMC St Radboud) 'One carbon metabolism in infancy. Association with perinatal cerebrovascular accident and birth weight'.

6 JULI, 13.30 UUR / promotie dhr. J.A. Kirk (Theologie) 'Christian mission as dialogue: Engaging the current epistemological predicament of the West'.

6 JULI, 15.30 UUR / promotie mw. drs. L.C. Grevers (UMC St Radboud) 'Sounding the alarm-in arthritis. Fcγ receptors and alarmins in cartilage and bone destruction in experimental arthritis'.

8 JULI, 10.30 UUR / promotie mw. drs. M.H. van der Linden (FSW), 'Experience-based cortical plasticity in object category representation'.

8 JULI, 13.00 UUR / promotie dhr. drs. T.M.H. Eijvogels (UMC St Radboud), 'Physiological demands of prolonged exercise. Science of the Nijmegen Four Days Marches'.

11 JULI, 15.30 UUR / promotie dhr. K. Zakharchenko (FNWI), 'Temperature effects on Graphene: from flat crystal to 3D liquid'.

12 JULI, 13.30 UUR / promotie dhr. ir. J.G. Zelle (UMC St Radboud), 'Biomechanical aspects of high-flexion total knee arthroplasty. Is it safe to flex to the max?'

12 JULI, 15.30 UUR / promotie dhr. K. Nikopoulos (UMC St Radboud) 'Molecular genetic elucidation of vitreoretinopathies'.

13 JULI, 13.30 UUR / promotie mw. S. Karakhanyan (FSW) 'Reforming higher education in a post-soviet context. The case of Armenia'.

14 JULI, 10.30 UUR / promotie mw. drs. J. van den Boogaard (UMC St Radboud) 'Non-adherence to tuberculosis treatment: An integral approach to measure and prevent it'.

15 JULI, 10.30 UUR / promotie mw. drs. A.A. Tieleman (UMC St Radboud). 'Myotonic dystrophy type 2. A newly diagnosed disease in the Netherlands'.

Locatie: Aula, Comeniuslaan 2

ADVERTENTIE

Naar Shanghai, Indonesië of St. Petersburg? Of ambieer je een topfunctie bij een multinational? Meld je nu aan!

www.ru.nl/honoursacademy

**ANTWOORDEN
 PUZZELPAGINA**

Cryptogram

Horizontaal:

1. Gemoedelijk; 7. Mind; 10. Sudoku; 11. Nadenken; 14. Trend; 15. Sterren; 16. Toe; 17. Eco; 18. Bekom; 20. Verlossen; 22. St; 23. Eb; 25. Kies; 27. Instelling; 29. RU; 30. Tijdtkker; 35. Tissue; 36. En; 37. Olé; 38. Ontspant; 40. Evenwicht

Verticaal:

1. Geniet; 2. Mediteerder; 3. Einde-loos; 4. Ereaders; 5. IJs; 6. Kunst; 7. Moe; 8. Ik; 9. Nu; 12. Opneming; 13. Druk; 15. Sonnet; 19. Edel; 20. Vakantie; 21. Stilte; 24. Bezint; 26. Sussen; 28. Sud; 31. Tent; 32. Kop; 33. Elan; 34. Ren; 38. Oh; 39. Tij

Zoek de verschillen

Bladeren linker boom; prullenbak naast ingang; gele tl-verlichting; parasol; kleur jas over stoel; marsen in plaats van mayonaise bij kroketten; voetsteun barkruk; schaduw schoen op ton; tekst Douwe Egberts; biertje in hand jongen

Breinbrekers

Rode en zwarte baretten

Twee hoogleraren maken zich los uit het gezelschap en stellen zich op in een rij. De derde kiest positie in de rij, afhankelijk van de kleuren van de twee baretten. Zijn ze gelijk van kleur, stelt hij zich op aan het uiteinde, zijn ze verschillend van kleur, kiest hij positie in het midden. De vierde hoogleraar kiest opnieuw het uiteinde van de rij als alle kleuren gelijk zijn, en stelt zich in het andere geval op tussen de rode en de zwarte baret. Alle hoogleraren herhalen dit procedé, waarna rood en zwart uiteindelijk keurig worden verdeeld.

Bezuinigingen in de refter

De kok keert eerst allebei de zandlopers om. Als de kleine op is, zet hij de pizza in de oven. Als vervolgens de grote leeg is, draait hij de kleine nog een keer om. En als die leeg is, kan de pizza worden opgediend.

ADVERTENTIE

ALS JOU IETS OVERKOMT, VERWACHT JE TOCH OOK DAT JE BLOED KRIJGT?

Word nu bloeddonor. Je bent nodig. Meld je aan op www.ikgeefbloed.nl

Sanquin

Bloed is leven

